

Bosna Bank International d.d. Sarajevo
Finansijski izvještaji
za godinu završenu 31. decembra 2018.
zajedno sa Izvještajem nezavisnog revizora

Sadržaj

	Strana
Izvještaj nezavisnog revizora	2-3
Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti	4
Izvještaj o finansijskom položaju	5
Izvještaj o promjenama kapitala	6
Izvještaj o novčanim tokovima	7
Napomene uz finansijske izvještaje	8– 87

Izveštaj nezavisnog revizora Vlasniku Bosna Bank international d.d.

Mišljenje

Obavili smo reviziju godišnjih finansijskih izvještaja Bosna Bank International d.d. (Banka), koji obuhvaćaju izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. decembra 2018. godine, izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o novčanim tokovima, izvještaj o promjenama na kapitalu za tada završenu godinu, te napomene uz finansijske izvještaje, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priloženi godišnji finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju finansijski položaj Banke na dan 31. decembra 2018., njegovu finansijsku uspješnost i novčane tokove za tada završenu godinu u skladu s Međunarodnim Standardima Finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izvještaju nezavisnog revizora u *odjeljku o revizorovim odgovornostima* za reviziju finansijskih izvještaja.

Nezavisni smo od Banke u skladu s Kodeksom etike za profesionalne računovođe (IESBA Kodeks) i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Ostale činjenice

Finansijski izvještaji Banke za godinu završenu 31. decembra 2017. godine su revidirani od strane drugog revizora koji je u izvještaju datiranom od 9. marta 2018. godine izdao nemodifikovano mišljenje.

Odgovornosti Uprave i Nadzornog odbora za godišnje finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje godišnjih finansijskih izvještaja koji daju istinit i fer prikaz u skladu s Međunarodnim Standardima Finansijskog izvještavanja, i za one interne kontrole za koje uprava odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške.

U sastavljanju finansijskih izvještaja, uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Banke da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako uprava ili namjerava likvidirati Banku ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Nadzorni odbor je odgovoran za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovila Banka.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikazivanja uslijed prijevare ili pogreške i izdati izvještaj nezavisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili pogreške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili skupa, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih finansijskih izvještaja.

Izveštaj nezavisnog revizora (*nastavak*)

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja (*nastavak*)

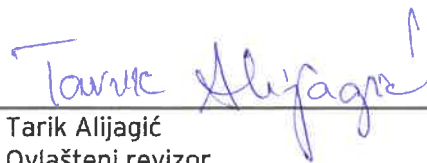
Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, primjenjujemo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- Prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, zbog prijevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prijevarama može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaoblazanje internih kontrola.
- Stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Banke.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila uprava.
- Zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi uprava i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Banke da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem izvještaju nezavisnog revizora na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvještaja nezavisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Banka ne bude u mogućnosti nastaviti s vremenski neograničenim poslovanjem.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s Nadzornim odborom u vezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i nalaze u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Zvonimir Madunić
Direktor
Ernst&Young d.o.o.,
Fra Anđela Zvizdovića 1,
Sarajevo, 22. marta 2019. godine

Tarik Alijagić
Ovlašteni revizor

	Napomena	2018.	2017.
Prihodi od poslovanja s bankama (Murabaha, Wakala), od finansiranja fizičkih i pravnih lica (Musharaka i Ijara)	7	33.439	31.530
Troškovi po osnovu obaveza prema klijentima i bankama (Wakala)	7	(5.458)	(5.266)
Neto prihodi od finansiranja i ulaganja		27.981	26.264
Prihodi od naknada i provizija	8	13.242	11.762
Rashodi od naknada i provizija	8	(3.455)	(2.526)
Neto prihodi od naknada i provizija		9.787	9.236
Neto troškovi rezervisanja i provizija	12	(3.250)	(4.404)
Neto dobit iz finansijskog poslovanja	9	1.032	1.006
Ostali operativni prihodi	13	1.405	1.583
Ukupan poslovni prihod		36.955	33.685
Troškovi zaposlenih	10	(14.762)	(13.621)
Troškovi amortizacije	22,23	(1.469)	(1.664)
Ostali operativni troškovi	11	(10.248)	(8.679)
Dobit prije oporezivanja		10.476	9.721
Trošak poreza na dobit	14	(688)	(1.105)
Neto dobit za godinu		9.788	8.616
Ukupna sveobuhvatna dobit		9.788	8.616

Napomene na stranama 8 do 87 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Bosna Bank International d.d., Sarajevo
Izveštaj o finansijskom položaju na dan 31. decembar 2018. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)

	Napomena	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
IMOVINA			
Novac i sredstva kod banaka	15	163.284	201.756
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	16	76.335	73.877
Plasmani bankama	17	63.209	26.526
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	18	-	29
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	18	75	-
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	19	431	414
Finansiranje clijenata	20	666.075	583.608
Ostala imovina	21	8.307	8.631
Nekretnine i oprema	22	20.018	19.765
Nematerijalna imovina	23	837	668
UKUPNA IMOVINA		998.571	915.274
OBAVEZE			
Depoziti clijenata	24	686.227	615.941
Depoziti banaka	25	51.844	41.081
Obaveze za primljene pozajmice	26	101.527	101.378
Ostale obaveze	27	13.342	14.532
Rezervisanja za obaveze i troškove	28	1.303	611
UKUPNE OBAVEZE		854.243	773.543
KAPITAL			
Dionički kapital	29	110.059	110.059
Zakonske rezerve		6.752	5.029
Regulatorne rezerve za gubitke po osnovu finansiranja		499	499
Zadržana dobit		27.018	26.144
UKUPNI KAPITAL		144.328	141.731
UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE		998.571	915.274

Napomene na stranama 8 do 87 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Uprava je odobrila prikazane finansijske izvještaje dana 22. marta 2019. godine te ih potpisuju:

Predsjednik Uprave, Amer Bukvić

Član Uprave, Emina Šišić

	Dionički kapital	Zakonske rezerve	Regulatorne rezerve za gubtke po osnovu finansiranja	Zadržana dobit	Ukupno
Stanje na dan 1. januara 2017. godine	110.059	3.758	499	18.799	133.115
Raspored dobiti ostvarene u 2016. godine	-	1.271	-	(1.271)	-
Uplaćeni kapital	-	-	-	8.616	8.616
Neto dobit za godinu	-	-	-	-	-
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31. decembra 2017. godine	110.059	5.029	499	26.144	141.731
Efekat implementacije MSFI 9	-	-	-	(7.191)	(7.191)
Izmijenjeno početno stanje 1. januar 2018. godine	110.059	5.029	499	18.953	134.540
Raspored dobiti ostvarene u 2017. godine	-	1.723	-	(1.723)	-
Neto dobit za godinu	-	-	-	9.788	9.788
Stanje na dan 31. decembra 2018. godine	110.059	6.752	499	27.018	144.328

Napomene na stranama 8 do 87 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

	Napomena	2018.	2017.
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti			
Dobit prije oporezivanja		10.476	9.721
Usklađivanje za:			
Amortizaciju	22, 23	1.469	1.664
Gubitak po osnovu rashodovanja nekretnina i opreme		16	-
Dobit po osnovu prodaje stečene imovine	13	(211)	(282)
Neto umanjenje vrijednosti i ostala rezervisanja	12	3.250	4.018
Usklađenje fer vrijednost finansijske imovine po fer vrijednosti kroz izvještaj dobit ili gubitak		(17)	83
Usklađenje fer vrijednost finansijske imovine po fer vrijednosti kroz izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti		(46)	(21)
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti prije promjena u poslovnoj imovini i obavezama		14.937	15.183
(Povećanje) obavezne rezerve kod Centralne banke		(2.458)	(13.504)
(Povećanje)/Smanjenje plasmana bankama		(36.737)	12.459
(Povećanje) finansiranja klijenata		(91.615)	(73.384)
Smanjenje/(Povećanje) ostale aktive		463	(2.668)
Povećanje / (smanjenje) depozita od banaka		10.763	(11.733)
Povećanje depozita od klijenata		70.286	113.321
Smanjenje ostalih obaveza		(1.190)	1.026
		(35.551)	40.700
Plaćeni porez na dobit		(1.163)	(791)
NETO NOVČANA SREDSTVA (KORIŠTENA) / IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		(36.714)	39.909
Uлагаčke aktivnosti			
Prodaja finansijske imovine raspoložive za prodaju		-	2.252
Kupovina nekretnina i opreme		(1.907)	(1.461)
Primljene dividende		-	21
NETO NOVČANA SREDSTVA (KORIŠTENA) / IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI		(1.907)	812
Finansijske aktivnosti			
Odlivi po osnovu primljenih pozajmica, neto		149	(11.890)
NETO NOVČANA SREDSTVA (KORIŠTENA) / IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI		149	(11.890)
Neto povećanje/ (smanjenje) novca i novčanih ekvivalenata		(38.472)	28.831
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine		201.756	172.925
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	15	163.284	201.756
Naplaćeni prihodi po osnovu profitne marže		31.538	29.760
Plaćeni rashodi po osnovu profitne marže		5.051	5.052

Napomene na stranama 8 do 87 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

1. Opći podaci

Bosna Bank International d.d. je osnovana 19. oktobra 2000. godine kao prva banka u Bosni i Hercegovini koja radi na principima Islamskog bankarstva.

Dana 13. marta 2002. godine Banka je stekla dozvolu za domaće platne transakcije od Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, i u novembru iste godine Banka je dobila licencu za osiguranje depozita.

Banka je napravila svoju prvu transakciju početkom 2001. godine.

Glavna djelatnost Banke uključuje pružanje slijedećih bankarskih usluga:

1. finansiranje pravnih lica i fizičkih lica,
2. prikupljanje i plasiranje depozita,
3. aktivnosti na međubankarskom tržištu,
4. mjenjačke i
5. ostale bankarske usluge.

Dioničari Banke su:

	31. decembra 2018.		31. decembra 2017.	
	Iznos	%	Iznos	%
Islamic Development Bank, Saudijska Arabija	50.031	45,46	50.031	45,46
Abu Dhabi Islamic Bank, Ujedinjeni Arapski Emirati	30.014	27,27	30.014	27,27
Dubai Islamic Bank, Ujedinjeni Arapski Emirati	30.014	27,27	30.014	27,27
Ukupno	110.059	100,00	110.059	100,00

Sjedište Banke je na adresi Trg Djece Sarajeva bb, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina.

Zaposleni

Na dan 31. decembra 2018. godine Banka je imala 429 zaposlenih (2017.: 398 zaposlenih).

1. Opći podaci (nastavak)

Nadzorni odbor

Predsjednik
Zamjenik predsjednika
Član
Član
Član

Abdul Aziz Ahmed Al Mheiri
Abdulla Al Shehhi
Muhammed Umair Husain
Sharol Razar
Kamil Gokhan Bozkurt

Odbor za reviziju

Predsjednik
Zamjenik predsjednika
Član

Harun Kapetanović
Abdul Hakim Kanan
Abdallah Saleh Abu Khajil
Mehmet Kamil Tumer do
17.07.2018
Safet Proho do 17.07.2018

Član

Šerijatski odbor

Predsjednik

Mr. Husein ef. Kavazović

Zamjenik predsjednika

Dr. Nizam Al-Yaqoobi

Član

Dr. Osaid Kailani

Član

Dr. Šukrija Ramić

Član

Saleh Michael Gassner

Uprava

Predsjednik Uprave
Član Uprave
Član Uprave

Amer Bukvić
Emir Čehajić
Emina Šišić

Sekretar Banke

Salih Purišević

2. Osnov za sastavljanje i prikazivanje finansijskih izvještaja

Ovi finansijski izvještaji pripremljeni su u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja ("MSFI").

Računovodstveni propisi primjenjivi u Federaciji temelje se na odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji („Zakon“) (Službene novine 83/09). Društva sastavljaju i objavljuju svoje finansijske izvještaje u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardima („MRS“), njihovim dopunama i tumačenjima („Tumačenja standarda“), te Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI“) i njihovim dopunama i tumačenjima („Tumačenja međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja“) koje je izdao Odbor za Međunarodne standarde („IASB“ ili „Odbor“), koji su prevedeni i objavljeni od strane Saveza računovođa, revizora i finansijskih djelatnika u Federaciji (prema ovlasti Komisije za računovodstvo Bosne i Hercegovine, broj 2-11/06). Odluke o objavi standarda broj O-1/2-2017 od 13. januara 2017. godine i O-1/7-2017 od 24. maja 2017. godine su obvezujuće za razdoblja koja počinju 1. januara 2017. godine. Ove odluke uključuju MRS-ove, MSFI-jeve i tumačenja objavljena od strane Odbora u Plavoj knjizi („Blue book“) (izdanje 2016), poglavlje A i uključuju sve dopune i poboljšanja objavljena u 2016. godini. Svi naknadno objavljeni standardi i novi ili dopunjeni MSFI-jevi i tumačenja objavljeni od strane Odbora nakon oktobra 2017. godine nisu prevedeni i objavljeni.

Tokom pripreme ovih MSFI finansijskih izvještaja za godinu koja je završila 31. decembra 2018. godine Banka je razmotrila da li primjena standarda objavljenih od strane Odbora za Međunarodne računovodstvene standarde koji su primjenjivi na tekuću godinu, a još nisu prevedeni i objavljeni u FBiH rezultira materijalnim odstupanjem od relevantne primjenjive lokalne regulative.

Banka je zaključila da ovo nije slučaj, stoga je mišljenje rukovodstva da ovi MSFI finansijski izvještaji također zadovoljavaju zakonsku obavezu Banke da objavljuje finansijske izvještaje u skladu sa primjenjivom relevantnom lokalnom računovodstvenom regulativom.

Ovi finansijski izvještaji pripremljeni su po načelu historijskog troška, osim ukoliko je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama koje su date u tekstu.

2.1 Funkcionalna valuta i valuta prezentiranja

Finansijski izvještaji prezentovani su u konvertibilnim markama ("BAM"), koja je funkcionalna valuta. Iznosi su zaokruženi na najbližu hiljadu (ako drugačije nije navedeno). Centralna Banka Bosne i Hercegovine („Centralna banka“ ili „CBBiH“) provodi politiku kursa na principu „valutnog odbora“ prema kojem je BAM vezana za EUR u odnosu 1:1,95583 koji je korišten kroz 2018. i 2017. godinu. Očekuje se da će se ovo zadržati i u doglednoj budućnosti.

2.2 Koncept vremenske neograničenosti poslovanja

Finansijski izvještaji su sačinjeni pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja, što podrazumijeva da će Banka nastaviti sa poslovnim aktivnostima u predviđivoj budućnosti, te biti sposobna realizovati potraživanja i podmiriti obaveze u normalnom toku poslovanja.

2. Osnov za sastavljanje i prikazivanje finansijskih izvještaja (nastavak)

2.3 Korištenje procjena i prosudbi

Sastavljanje finansijskih izvještaja u skladu sa MSFI zahtijeva od Uprave donošenje prosudbi, procjena

i pretpostavki koje utiču na primjenu računovodstvenih politika i objavljene iznose imovine, obaveza, prihoda i rashoda. Stvarni rezultati mogu biti različiti od tih procjena. Procjene i povezane pretpostavke redovno se pregledavaju. Promjene računovodstvenih procjena priznaju se u periodu u kojem su procjene promijenjene te eventualno u budućim periodima ako utiču i na njih.

Informacije o područjima sa značajnom neizvjesnošću u procjenama i kritičnim prosudbama u primjeni računovodstvenih politika, koje imaju najznačajniji uticaj na iznose objavljene u ovim finansijskim izvještajima objavljene su u Napomeni 3 i 5.

2.4 Strane valute

Sredstva i obaveze izražene u stranim valutama su preračunate u konvertibilne marke po zvaničnom srednjem kursu Centralne Banke Bosne i Hercegovine na posljednji datum izvještajnog perioda.

Monetarne stavke izražene u stranim valutama preračunavaju se po kursu važećem na datum izvještavanja. Ukoliko postoji više kurseva, koristi se terminska stopa prema kojoj bi budući novčani tokovi po osnovu te transakcije ili stanja mogli biti izmireni, a u slučaju da su isti nastali. Nemonetarne stavke mjerene po historijskom trošku izražene u stranoj valuti preračunate su po kursu važećem na datum prvobitnog priznavanja.

Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz izmirenja takvih transakcija i iz preračuna monetarnih sredstava i obaveza izraženih u stranim valutama na kraju godine, priznaju se u izvještaju dobiti i gubitka.

Sve pozitivne i negativne kursne razlike prikazane u izvještaju dobiti i gubitka su prikazane u neto iznosu unutar odgovarajuće stavke.

Kursevi koji se koriste u finansijskim izvještajima su zvanični kursevi utvrđeni od strane Centralne Banke BiH. Na dan 31. decembra srednji kursevi su slijedeći:

Kurs	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
	BAM	BAM
USD	1,707552	1,63081
EUR	1,95583	1,95583

2. Osnov za sastavljanje i prikazivanje finansijskih izvještaja (nastavak)

2.5 Definicije

Pojmovi Islamskog bankarstva korišteni u finansijskim izvještajima imaju značenje kako slijedi:

Murabaha

Ovim ugovornim odnosom Banka prodaje robu ili neku drugu imovinu, koju je prethodno kupila od partnera uz unaprijed ugovorene specifične uslove. Prodajna cijena uključuje trošak nabave i dogovoreni profit.

Musharaka

Ovim ugovornim odnosom Banka i njen partner, ortak, ulažu sredstva u postojeći ili novi projekt, ili vlasništvo nad određenom imovinom, bilo stalno ili privremeno koje će na kraju u potpunosti preći na partnera. Ostvareni profit se dijeli prema ugovoru, a gubitak se dijeli u skladu sa relativnim iznosom udjela u projektu.

Wakala

Ugovorni odnos između dvije strane gdje jedna od strana osigurava određena sredstva agentu, koji ta sredstva ulaže u skladu s odredbama ugovora uz naknadu (koja se određuje kao fiksni iznos ili postotak od iznosa ulaganja). Agent je obavezan odmah izvršiti povrat sredstava u slučaju nepodrižavanja ugovornih obaveza, nemara ili drugog oblika kršenja odredbi ugovora.

Ijara

Ijara je ugovorni odnos po kojem Banka kupuje određenu nekretninu ili opremu te istu iznajmljuje klijentima.

Izmjene i dopune MSFI čije su stupanje na snagu i primjena obavezni u tekućoj godini

Usvojene računovodstvene politike su u skladu sa onima iz prethodne finansijske godine, izuzev sljedećih izmijenjenih MSFI koji su usvojeni od strane Društva od 1. januara 2018. godine:

- **MSFI 9 Finansijski Instrumenti**

Posljednje izdanje MSFI 9 Finansijski Instrumenti odražava se na sve faze projekta finansijskih instrumenata i zamjenjuje MRS 39 Finansijski Instrumenti: Klasifikaciju i mjerenje, kao i sva prethodna izdanja MSFI 9. Standard uvodi nove uslove za klasifikaciju i mjerenje, umanjene vrijednosti i računovodstvo hedžinga. Pogledati napomene 3.6, 4, 5.2 i 19 za efekte primjene ovog standarda i detaljna objelodanjivanja.

- **MSFI 15 Prihodi iz ugovora sa kupcima**

MSFI 15 uspostavlja model od pet koraka koji će se primjenjivati na prihode ostvarene iz ugovora sa kupcima (uz ograničen broj izuzetaka), nezavisno od vrste prihoda ili industrije. Zahtjevi ovog standarda će se takođe primjenjivati na priznavanje i mjerenje dobitaka i gubitaka od prodaje određene nefinansijske imovine, koja nije posljedica uobičajenih aktivnosti Društva (npr. prodaja stalne materijalne ili nematerijalne imovine). Standard zahtijeva detaljna objelodanjivanja, uključujući razvrstavanje ukupnih prihoda, informacije o obavezama činjenja iz ugovora, promjene u stanju imovine i obaveza po osnovu između perioda, kao i ključne procjene. Usvajanje ovog standarda nije imalo uticaja na finansijske izvještaje Banke.

2. Osnov za sastavljanje i prikazivanje finansijskih izvještaja (nastavak)

2.6 Izmjene i dopune MSFI čije su stupanje na snagu i primjena obavezni u tekućoj godini (nastavak)

- **MSFI 15 Prihodi iz ugovora sa kupcima (Pojašnjenja)**

Cilj izmjene ovog standarda je pojašnjenje namjere koju je Odbor za međunarodne računovodstvene standarde imao pri definisanju zahtjeva u MSFI 15 *Prihodi iz ugovora sa kupcima*, naročito u dijelu koji se odnosi na računovodstveno obuhvatanje identifikovanih obaveza činjenja, pojašnjavajući princip „posebnog identifikovanja“, principal-agent problem (procjena da li je Društvo principal ili agent), kao i primjenu principa kontrole i principa licenciranja, obezbjeđujući dodatne smjernice za računovodstveni tretman intelektualne svojine i honorara. Pojašnjenja takođe obezbjeđuju dodatne praktične savjete za društva koja će primjenjivati MSFI 15 potpuno retrospektivno, ili koja će izabrati primjenu modifikovanog retrospektivnog pristupa. Usvajanje ovog standarda nije imalo uticaja na finansijske izvještaje Banke.

- **MSFI 2 Klasifikacija i vrednovanje transakcija plaćanja dionicama (Izmjene)**

Izmjene ovog standarda se odnose na zahtjeve računovodstvenog prikazivanja efekata ispunjavanja i neispunjavanja uslova sticanja kod vrednovanja transakcija dionicama izmirenim u gotovini, kod transakcija plaćanja dionicama sa karakteristikama neto poravnjanja prilikom obračuna obaveze poreza po odbitku i kod izmjene odredbi i uslova plaćanja dionicama, koje mijenjaju klasifikaciju transakcije od zasnovane na gotovini do transakcija plaćanja dionicama zasnovane na kapitalu. Usvajanje ovog standarda nije imalo uticaja na finansijske izvještaje Banke.

MRS 40 Transferi na investicione nekretnine (Izmjene)

Izmjene ovog standarda pojašnjavaju kada Društvo treba da izvrši transfer imovine, uključujući i imovinu u pripremi ili razvoju u, ili iz investicionih nekretnina. Izmjene navode da promjena upotrebe nastaje kada imovina ispunji, ili prestane da ispunjava definiciju investicione nekretnine, a postoje dokazi promjene upotrebe iste. Puka promjena namjere rukovodstva u vezi sa načinom korištenja imovine ne pruža dokaze o promjeni upotrebe iste. Usvajanje ovog standarda nije imalo uticaja na finansijske izvještaje Banke.

- **IFRIC tumačenje 22: Transakcije u stranoj valuti i avansno razmatranje**

Data interpretacija tumači računovodstvo transakcija koje obuhvataju avansni prijem ili naplatu u stranoj valuti. Tumačenje obuhvata transakcije u stranoj valuti u situaciji kada entitet priznaje nemonetarna sredstva ili obaveze, nastale zbog avansnog prijema ili plaćanja, a prije nego što entitet prizna relevantnu imovinu, trošak ili prihod. Interpretacija navodi da datum transakcije, za svrhu određivanja odgovarajućeg deviznog kursa, je datum inicijalnog priznavanja nemonetarnog unaprijed plaćenog sredstva ili obaveze za odložene prihode. Ukoliko postoji više transakcija avansnog prijema ili plaćanja, u tim situacijama entitet mora da odredi datum transakcije za svaku transakciju avansnog prijema ili plaćanja. Usvajanje ovog standarda nije imalo uticaja na finansijske izvještaje Banke.

Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (IASB) je izdao Ciklus godišnjih poboljšanja MSFI 2014 – 2016, koji predstavlja skup izmjena i dopuna postojećih MSFI. Usvajanje ovog standarda nije imalo uticaja na finansijske izvještaje Banke.

- **MRS 28 Investicije u pridružene entitete:** Izmjene pojašnjavaju da primjena fer vrednovanja kroz račun dobiti ili gubitka investicije u pridružene entitete ili u joint venture (organizacije zajedničkog ulaganja) koji je pod kontrolom entiteta koji je organizacija zajedničkog kapitala (venture capital), ili drugog kvalifikovanog entiteta, je moguća za svaku investiciju u pridružene entitete ili u joint venture na pojedinačnoj osnovi („investicija po investicija“), nakon inicijalnog priznavanja.

2. Osnov za sastavljanje i prikazivanje finansijskih izvještaja (nastavak)

2.6 Standardi koji su izdati ali još uvijek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni

- **MSFI 16 Lizing**

Standard je primjenljiv počev od ili poslije 1. januara 2019. godine. MSFI 16 definiše principe za priznavanje, mjerenje, prezentaciju i objelodanjivanje lizinga za obje strane u ugovoru, odnosno za kupca („zajmoprimca“) i za dobavljača („zajmodavca“). Novi standard zahtijeva da zajmoprimac prizna većinu zajmova u svojim finansijskim izvještajima. Zajmoprimci će imati jedan računovodstveni model za sve vrste lizinga, uz pojedine izuzetke. Računovodstvo zajmodavca ostaje suštinski nepromijenjeno.

Prelazak na MSFI 16

Banka je izvršila tranziciju na MSFI 16 u skladu sa modifikovanim retrospektivnim pristupom. Usporedni podaci iz prethodne godine nisu korigovani.

Kalkulacija je obuhvatila sve ugovore o najmu koji zadovoljavaju definiciju najma. Portfolio najma Banka razvrstan je na sljedeće skupine :

- a) Poslovni prostori zakupljeni za rad podružnica/poslovnica
- b) Poslovni prostori zakupljeni za instalaciju i rad bankomata
- c) Zakup reklamnih prostora
- d) Zakup parking prostora

Banka priznaje imovinu sa pravom korištenja tokom razdoblja najma u iznosu od BAM 2.428 hiljada. Ovako priznatu imovinu Banka će amortizovati tokom razdoblja najma korištenjem linearne metode zajedno sa priznavanjem amortiziranog troška obaveza po najmu.

Banka je za period najma koristila period od minimalno 3 godine što odgovara vremenskom periodu za koji Banka formira strategiju poslovanja, u suprotnom je korišten duži period.

Banka je izabrala da koristi izuzeća, koja su predložena standardom, na ugovore o zakupu za koje se zakup završava u roku od 12 mjeseci od datuma inicijalne primjene te za koje ne postoji opcija produženja, kao i na ugovore o zakupu za koje se predmetno sredstvo može smatrati sredstvom male vrijednosti. Banka ima ugovore o zakupu određene kancelarijske opreme (tj. mašina za štampanje i fotokopiranje, zakup ATM mjesta) koje se smatraju sredstvima male vrijednosti.

- **Izmjena u MSFI 10 Konsolidovani finansijski izvještaji i MRS 28 Investicije u pridružene entitete: Prodaja aktive između investitora i zavisnog društva**

Izmjene i dopune ukazuju na poznato neslaganje zahtjeva u MSFI 10 i onih u MRS 28, vezanih za prodaju ili unošenje aktive između investitora i njegovih zavisnih društava i zajedničkih ulaganja. Glavna posljedica izmjena odnosi se na to da je ukupan gubitak ili dobitak priznat kada transakcija tangira poslovanje bez obzira da li je riječ o zavisnom društvu ili ne. Djelimičan dobitak ili gubitak je priznat kada transakcija tangira aktivu koja ne predstavlja biznis, čak i kada je ova aktiva dio zavisnog društva. U decembru 2015. godine, Odbor za međunarodne računovodstvene standarde odložio je datum primjene ovog standarda na neodređeno vrijeme čekajući ishod istraživanja vezano za primjenu metoda učešća. Uprava je ocijenila da usvajanje ovog standarda neće imati uticaj na finansijske izvještaje Banke.

2. Osnov za sastavljanje i prikazivanje finansijskih izvještaja (nastavak)

2.6 Standardi koji su izdati ali još uvijek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni (nastavak)

- **MSFI 9: Funkcija pretplate sa negativnom nadoknadom (Izmjena i dopuna)**

Izmjene i dopune standarda su primjenjive za period počev od ili poslije 1. januara 2019. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primjene. Izmjena i dopuna omogućava da finansijska imovina sa funkcijom pretplate koja dozvoljava ili zahtijeva od ugovorne strane u ugovoru ili da plati ili primi razumnu kompenzaciju za raniji raskid ugovora (tako da iz perspektive vlasnika imovine može biti "negativne nadoknade"), da bude vrednovana po amortizovanom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostali rezultat. Uprava je ocijenila da usvajanje ovog standarda neće imati uticaj na finansijske izvještaje Banke.

- **MRS 28: Dugoročna ulaganja u pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima (Izmjene i dopune)**

Izmjena i dopune standarda su primjenjive za period počev od ili poslije 1. januara 2019. godine, sa mogućnošću ranijeg početka primjene. Izmjene i dopune se odnose na to da li mjerenje, osobito zahtjevi za umanjenje (ispravku) vrijednosti, dugoročnih ulaganja u pridružena društva i zajedničke poduhvate koji, u suštini, čine dio "neto investicije" u pridruženom društvu ili zajedničkom poduhvatu, treba da budu regulisani MSFI 9, MRS 28 ili kombinacijom oba. Izmjene i dopune objašnjavaju da Društvo treba da primjeni MSFI 9 Finansijski instrumenti, prije nego što primjeni MRS 28, na dugoročna ulaganja za koje se ne primjenjuje metod kapitala (equity metod). U primjeni MSFI 9, entitet ne uzima u obzir bilo kakva prilagođavanja knjigovodstvenog iznosa dugoročnih ulaganja koji proističu iz primjene MRS 28. Uprava je ocijenila da usvajanje ovog standarda neće imati uticaj na finansijske izvještaje Banke.

- **IFRIC tumačenje 23: Neizvjesnost u pogledu tretmana poreza na dobit**

Tumačenje stupa na snagu za period počev od 1. januara 2019. godine ili kasnije, sa mogućnošću ranijeg početka primjene. Tumačenje se odnosi na računovodstveni tretman poreza na dobit, u okolnostima kada poreski tretman podrazumijeva neizvjesnost koja utiče na primjenu MRS 12. Tumačenje pruža smjernice za razmatranje neizvjesnih poreskih tretmana (pojedinačno ili u cjelini), potencijalno ispitivanje od strane poreskih vlasti, kao i prikladne metode za reflektovanje tih neizvjesnosti i računovodstveno obuhvatanje usljed promjene okolnosti i činjenica. Uprava je ocijenila da usvajanje ovog standarda neće imati uticaj na finansijske izvještaje Banke.

- **MRS 19: Izmjene, ograničenje ili izmirenje plana primanja zaposlenih (Izmjena)**

Izmjene standarda stupaju na snagu za period počev od 1. januara 2019. godine ili kasnije sa mogućnošću ranijeg početka primjene. Izmjene standarda uslovljavaju entitete da uzimaju u obzir ažurirane aktuarske pretpostavke kako bi utvrdili tekuće troškove i neto kamatu za preostali period godišnjeg izvještavanja nakon što je na snagu stupila izmjena, ograničenje ili izmirenje plana primanja zaposlenih. Izmjene standarda takođe pojašnjavaju kako računovodstvo za izmjene, ograničenje ili izmirenje plana primanja zaposlenih utiče na primjenu zahtjeva za ograničenje imovine. Uprava je ocijenila da usvajanje ovog standarda neće imati uticaj na finansijske izvještaje Banke.

- **Konceptualni okvir za finansijsko izvještavanje**

Odbor za međunarodne računovodstvene standarde je izdao revidirani Konceptualni okvir za finansijsko izvještavanje 29. marta 2018. godine. Ovaj okvir postavlja sveobuhvatan skup koncepta za finansijsko izvještavanje, uvođenje standarda, smjernice potrebne onima koji pripremaju dosljedne računovodstvene politike kao i pomoć ostalima kojima je u cilju da razumiju i tumače standarde. Odbor je takođe izdao poseban prateći dokument, Izmjene i dopune referenci u konceptualnom okviru MSFI standarda, koji predstavlja izmjene onih standarda na koje je uticano, kako bi se ažurirale i reference izmijenjenog Konceptualnog okvira. Cilj izmjene referenci je da podrži prelaz na novi Konceptualni okvir za kompanije koje razvijaju računovodstvene politike koristeći konceptualni okvir u slučajevima kada u pojedinim transakcijama MSFI nisu primjenljivi. Za one koji pripremaju računovodstvene politike zasnovane na Konceptualnom okviru, na snazi je za period od ili nakon 1. januara 2020. godine.

2. Osnov za sastavljanje i prikazivanje finansijskih izvještaja (nastavak)

2.6 Standardi koji su izdati ali još uvijek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni (nastavak)

- **MSFI 3: Poslovne kombinacije (Izmjena)**

Odbor za međunarodne računovodstvene standarde je izdao izmjene u Definiciji biznisa (Izmjene u MSFI 3) sa ciljem rješavanja poteškoća entitetima tokom utvrđivanja toga da li su stekli biznis ili imovinu. Ove izmjene se odnose na poslovne kombinacije kojima je dan sticanja u prvom godišnjem izvještajnom periodu koji počinje na dan, ili nakon 1. januara 2020 godine, kao i sticanjima imovine koja se dese na ili nakon tog perioda, sa mogućnošću ranijeg početka primjene. Uprava je ocijenila da usvajanje ovog standarda neće imati uticaj na finansijske izvještaje Banke.

- **MRS 1 Prezentacija finansijskih izvještaja i MRS 8 Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške: 'Definicija materijalnosti' (Izmjene)**

Izmjene standarda stupaju na snagu za period počev od 1. januara 2019. godine ili kasnije sa mogućnošću ranijeg početka primjene. Izmjene pojašnjavaju definiciju materijalnosti i način na koji se primjenjuje. Nova definicija navodi da, 'Informacija je materijalna ako njeno izostavljanje ili pogrešno prikazivanje može da utiče na odluke koje primarni korisnici finansijskih izvještaja opšte namjene donose na osnovu tih finansijskih izvještaja, koji pružaju finansijske informacije u vezi sa konkretnim društvom koje izvještava. Pored toga, objašnjenja koja prate definiciju su poboljšana. Izmjene i dopune su takođe dovele do toga da definicija materijalnosti bude konzistentna kroz sve MSFI standarde. Uprava je ocijenila da usvajanje ovog standarda neće imati uticaj na finansijske izvještaje Banke.

Odbor za međunarodne računovodstvene standarde je izdao **Ciklus godišnjih poboljšanja MSFI 2015 – 2017**, koji predstavlja skup izmjena i dopuna MSFI. Izmjene i dopune su primjenljive za godišnji period počev od ili nakon 1. januara 2019. godine. Uprava je ocijenila da usvajanje ovog standarda neće imati uticaj na finansijske izvještaje Banke.

- **MSFI 3 Poslovne kombinacije i MSFI 11 Zajednička ulaganja i aranžmani:** Izmjene i dopune MSFI 3 razjašnjavaju da, kada entitet stekne kontrolu nad poslovanjem koje predstavlja zajedničko ulaganje, ponovo se odmjerava interes koji ima u tom poslu. Sa druge strane, izmjene i dopune u okviru MSFI 11 objašnjavaju da, kada entitet stekne zajedničku kontrolu nad poslom koji predstavlja zajedničko ulaganje, ne vrši se ponovno odmjeravanje cjelokupnog prethodno stečenog interesa u aranžmanu.
- **MRS 12 Porez na dobit:** Izmjene i dopune standarda, razjašnjavaju da posljedice plaćanja po osnovu finansijskih instrumenata klasifikovanih kao kapital, na porez na dobit, treba da budu priznate uzimajući u obzir gdje su priznate prošle transakcije ili događaji koji su generisali raspodjeljivu dobit.
- **MRS 23 Troškovi pozajmljivanja:** Izmjene i dopune standarda, razjašnjavaju 14. pasus standarda, kada je sredstvo spremno za svoju namijenjenu upotrebu ili prodaju, a troškovi pozajmljivanja, koji su direktno u vezi sa sredstvom, ostanu neplaćeni – treba da budu uključeni u finansijske obaveze entiteta.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika Neto prihod od finansiranja i ulaganja

Neto prihod od finansiranja predstavlja udio Banke u prihodima koji su generisani investiranjem sredstava klijenata koje je Banka dala na raspolaganje nakon odbitka troškova vezanih za prikupljanje sredstava koja su investirana.

Murabaha i Wakala

Prihod se priznaje tokom vremena trajanja ugovora uzimajući u obzir efektivnu stopu prinosa.

Musharaka i Ijara

Prihod se obračunava upotrebom metode efektivne stope prinosa na opadajući iznos glavnice.

U skladu s principima Islamskog bankarstva, sredstva koja klijent drži na tekućim i depozitnim računima kod Banke mogu se koristiti kao jedan od izvora finansiranja Musharaka projekata, a troškovi vezani uz te depozitne račune se prikazuju kao troškovi Musharaka transakcija.

Po Šerijatskim propisima, Banka ne smije ostvarivati prihode od kamate. Svi ostvareni penali se izdvajaju u dobrotvorne svrhe.

3.2 Prihodi i troškovi od naknada i provizija

Naknade i provizije se iskazuju po obračunskoj osnovi po pružanju usluge komitentu. Prihod od naknada i provizija podrazumijeva sve prihode ostvarene pružanjem usluga komitentima Banke.

Naknade za obradu zahtjeva finansiranja komitenata i naknade za odobrene garancije se od 2011. godine naplaćuju jednokratno, unaprijed, a prihod se razgraničava metodom efektivne kamatne stope na broj mjeseci korištenja finansiranja, odnosno garancija.

Prihode od naknada čine prihodi po osnovu unutrašnjeg i međunarodnog platnog prometa, prihodi od naknada po vanbilansnim poslovima, brokersko-dilerskim poslovima i slično.

Rashode od naknada čine rashodi naknada koje Banka plaća CB BiH za poslove unutrašnjeg platnog prometa, troškovi SWIFT-a, troškovi kartičarskog poslovanja, naknade za usluge Agencije za bankarstvo, Agencije za osiguranje depozita i druge slične naknade. Troškovi po naknadama i provizijama se priznaju u periodu na koji se odnose.

3.3 Plaćanja temeljem najma

Plaćanja temeljem operativnog najma priznaju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti linearnom metodom tokom trajanja najma.

3.4 Porez na dobit

Poreski rashod s temelja poreza na dobit jest zbirni iznos tekuće poreske obaveze i odgođenih poreza.

Tekuća poreska obaveza temelji se na oporezivoj dobiti za godinu. Oporeziva dobit razlikuje se od neto dobiti perioda iskazanoj u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti jer isključuje stavke prihoda i rashoda koje su oporezive ili neoporezive u drugim godinama, kao i stavke koje nikada nisu oporezive ni odbitne. Tekuća poreska obaveza Banke izračunava se primjenom poreskih stopa koje su na snazi, odnosno u postupku donošenja na datum bilansa.

Odgođeni porez jest iznos za koji se očekuje da će po njemu nastati obaveza ili povrat temeljem razlike između knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza u finansijskim izvještajima i pripadajuće poreske osnovice koja se koristi za izračunavanje oporezive dobiti, a obračunava se metodom bilansne obaveze.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

3.4 Porez na dobit (nastavak)

Odgodene poreske obaveze općenito se priznaju za sve oporezive privremene razlike, a odgođena poreska imovina se priznaje u onoj mjeri u kojoj je vjerojatno da će biti raspoloživa oporeziva dobit na temelju koje je moguće iskoristiti privremene razlike koje se odbijaju.

Knjigovodstveni iznos odgođene poreske imovine procjenjuje se na svaki datum bilansa i umanjuje u onoj mjeri u kojoj više nije vjerojatno da će biti raspoloživ dostatan iznos oporezive dobiti za povrat cijelog ili dijela iznosa poreske imovine. Odgođeni porez obračunava se po poreskim stopama za koje se očekuje da će biti u primjeni u periodu u kojem će doći do podmirenja obaveze ili realizacije sredstva. Odgođeni porez knjiži se na teret ili u korist izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti, osim ako se odnosi na stavke koje se knjiže direktno u korist ili na teret kapitala, u kojem slučaju se i odgođeni porez također iskazuje u okviru kapitala.

Odgođena poreska imovina i obaveze se prebijaju ako se odnose na poreze na dobit koje je nametnula ista poreska vlast i ako Banka namjerava podmiriti svoju tekuću poresku imovinu i obaveze na neto osnovi.

3.5 Novac i novčani ekvivalenti

Za potrebe izvještavanja o novčanim tokovima gotovinski ekvivalenti i gotovina obuhvataju stanja sa rokom dospijanja kraćim od 90 dana od dana pribavljanja, uključujući i novac i novčana sredstva koja nisu pod ograničenjima CBBH, ostale pogodne hartije od vrijednosti, finansiranje komitenata i pozajmice date bankama.

U bilansu stanja Banke, novčana sredstva predstavljaju novčana sredstva u domaćoj i stranim valutama u trezoru i blagajnama Banke, sredstva na računima rezerve kod CBBH.

3.6 Finansijski instrumenti

Klasifikacija i mjerenje prema MRS – 39

Finansijska sredstva proizlaze iz aktivnosti finansiranja, deviznog poslovanja, depozita i plaćanja te se koriste u trgovanju vrijednosnim papirima, nabavci i naplati potraživanja, te proizilaze iz ostalih bankarskih usluga.

Banka je zaključno sa 31.12.2017. godine u skladu sa MRS 39 klasifikovala finansijska sredstva u sljedeće kategorije: finansiranje komitenata i potraživanja, finansijska sredstva po fer vrijednosti iskazana kroz dobit ili gubitak, finansijska sredstva namijenjena prodaji i finansijska sredstva koja se drže do dospijanja.

Troškovi transakcija su dodatni troškovi koji se mogu direktno pripisati nabavci, izdavanju ili smanjenju finansijskih instrumenata. Dodatni trošak se odnosi na trošak koji je nastao uslijed obavljanja transakcije. Troškovi transakcije uključuju naknade i provizije koje se plaćaju posrednicima (uključujući zaposlenike koji obavljaju funkciju posrednika), savjetnicima, brokerima i dilerima, kao i poreze određene od strane regulatornih agencija i berze vrijednosnih papira, kao i poreze i dažbine koji se odnose na transfer. Troškovi transakcije ne uključuju premije za dugovanja ili diskonte, troškove finansiranja ili interne administrativne troškove ili troškove držanja zaliha.

Amortizovana vrijednost se odnosi na iznos po kome je inicijalno priznat neki finansijski instrument, umanjen za sve otplate glavnice, i uvećan za obračunatu profitnu maržu, odnosno iznos po kome je priznato neko finansijsko sredstvo, umanjen za otpisani dio gubitaka po osnovu umanjenja vrijednosti. Obračunata profitna marža uključuje amortizaciju troškova transakcije koji se razgraničavaju nakon inicijalnog priznavanja, te amortizaciju svih premija ili diskonta do iznosa na datum dospijanja, korištenjem metode efektivne profitne marže. Obračunata razgraničena profitna marža i obračunati razgraničeni troškovi, uključujući amortizovane diskonte i premije (kao i odgođene naknade, ukoliko takve postoje), nisu prikazani odvojeno i uključeni su u knjigovodstvene vrijednosti odnosnih stavki u izvještaju o finansijskom položaju (bilans stanja).

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

3.6 Finansijski instrumenti

Metoda efektivne profitne marže je metoda izračuna amortiziranog troška finansijske imovine ili finansijske obaveze, u periodu kada su stvarno nastali, kako bi se postigla konstantna periodična profitna marža (efektivna marža) za knjigovodstveni iznos. Efektivna marža je profitna marža koja tačno diskontuje procijenjena buduća novčana plaćanja ili prihode kroz očekivani vijek trajanja finansijskog instrumenta ili gdje je to moguće kraćeg perioda, do neto knjigovodstvene vrijednosti finansijske imovine ili finansijske obaveze. Efektivna profitna marža diskontuje novčane tokove instrumenata, varijabilne profitne marže do datuma narednog utvrđivanja iznosa profitne marže, osim u slučaju premija ili diskonta koji odražavaju raspon finansiranja komitenata po promjenljivoj profitnoj marži specificiranoj u instrumentu profitne marže, ili u slučaju postojanja ostalih promjenljivih iznosa koji nisu izmijenjeni u skladu sa stopama na tržištu. Takve premije ili diskonti se amortizuju tokom čitavog očekivanog vijeka trajanja instrumenata. Obračun uključuje sve naknade i poene plaćene ili primljene između ugovornih strana koje čine sastavni dio efektivne profitne marže.

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju je sva ona finansijska imovina koja nije razvrstana ni u jednu od ostale tri grupe. Finansijska imovina raspoloživa za prodaju uključuje sredstva koja Banka može zadržati na neodređeno vrijeme, koja mogu biti prodana u slučaju potrebe za povećanjem likvidnosti ili promjena u kamatnim stopama, deviznim kursovima ili kapitalnim cijenama, ili cijenama dionica, ili sredstva koja nisu klasifikovana kao zajmovi i potraživanja, sredstva koja se drže do dospeljeća ili kao finansijska sredstva iskazana po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak.

Početno vrednovanje vrši se po nabavnoj vrijednosti na dan trgovanja. Naknadno vrednovanje vrši se po fer vrijednosti i razlika se priznaje u kapital preko sveobuhvatne dobiti.

Kod prodaje finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju učinak iskazan u kapitalu prenosi se u bilans uspjeha kao realizovani dobitak ili gubitak.

Banka na svaki izvještajni datum procjenjuje da li postoji objektivni dokaz da finansijsko sredstvo ili grupa finansijskih sredstava pokazuje znakove umanjjenja vrijednosti. U slučaju hartija od vrijednosti koje su klasifikovane kao sredstva raspoloživa za prodaju, značajan pad ili nastavak pada fer vrijednosti hartije ispod njene nabavne vrijednosti ukazuje da je takva hartija od vrijednosti obezvrijeđena. Ako postoji dokaz umanjjenja vrijednosti za finansijska sredstva raspoloživa za prodaju, kumulativni gubitak – utvrđen kao razlika između troškova sticanja i trenutne fer vrijednosti – se priznaje u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti. Ako se u narednom periodu poveća fer vrijednost dužničkih instrumenata priznatih kao raspoloživih za prodaju, a povećanje je objektivno povezano sa događajem koji je nastao nakon što je gubitak zbog umanjjenja vrijednosti priznat u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti, gubitak zbog umanjjenja vrijednosti se ukida kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka imaju dvije kategorije: finansijski instrumenti za trgovanje (uključujući derivative) i finansijski instrumenti svrstani u tu kategoriju. Finansijski instrumenti su svrstani u ovu kategoriju ako su napravljeni ili preuzeti u svrhu prodaje ili kupovine unutar kratkog vremenskog perioda, u svrhu kratkoročne dobiti kroz akviziciju, ili po odluci Menadžmenta.

Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka priznata su od strane Banke na datum trgovanja tim sredstvima.

Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka su inicijalno priznata po fer vrijednosti. Sve transakcije su odmah priznate u izvještaju u sveobuhvatnoj dobiti. Naknadno vrednovanje je također priznato po fer vrijednosti.

Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama se početno priznaju po ugovorenom iznosu što predstavlja primljeni iznos. Obaveze po uzetim kreditima iskazuju se po amortizovanom trošku, a nastali troškovi transakcije priznaju se u izvještaju dobiti i gubitka tekućeg perioda.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

3.6 Finansijski instrumenti (nastavak)

Klasifikacija i mjerenje prema MRS – 39 (nastavak)

Principi mjerenja fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza po fer vrijednosti kroz izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti i finansijske imovine raspoložive za prodaju je njihova kotirana prodajna tržišna cijena na datum bilansa, bez umanjena za troškove prodaje. Ukoliko tržište za finansijsku imovinu nije aktivno (i za vrijednosne papire koji ne kotiraju) ili ako se, zbog drugih razloga, fer vrijednost ne može pouzdano utvrditi temeljem tržišne cijene, Banka utvrđuje fer vrijednost korištenjem tehnike procjene. One uključuju korištenje cijena ostvarenih u nedavnim transakcijama pogodbe između informisanih i spremnih strana, pozivanje na druge u suštini slične instrumente, analizu diskontiranih novčanih tokova pri tome maksimalno koristeći podatke s tržišta i što je manje moguće oslanjajući se na specifičnosti subjekta.

Kod primjene metode diskontovanog novčanog toka, procijenjeni budući novčani tokovi se temelje na najboljoj procjeni rukovodstva, a diskontna stopa je tržišna stopa važeća na datum bilansa za finansijske instrumente sa sličnim uslovima. Kod upotrebe cjenovnog modela, koriste se tržišno povezane veličine važeće na datum bilansa.

Prestanak priznavanja Banka prestaje priznavati finansijsku imovinu (u cijelosti ili djelimično) kada isteknu prava na primitke novčanih tokova od finansijskog instrumenta ili kada izgubi kontrolu nad ugovornim pravima nad tom finansijskom imovinom. Navedeno se događa kada Banka prenese suštinski sve rizike i koristi od vlasništva na drugi poslovni subjekt ili kada su prava ostvarena, predana ili istekla.

Banka prestaje priznavati finansijske obaveze samo kada one prestanu postojati, tj. kada su ispunjene, otkazane ili istekle. Ukoliko se uslovi finansijske obaveze promjene, Banka će prestati priznavati tu obavezu i istovremeno priznati novu finansijsku obavezu s novim uslovima.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

3.6 Finansijski instrumenti (nastavak)

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine prema MRS – 39

Mjerenje umanjenja vrijednosti prema MRS u 39 na dan 31.12.2017. godine je pokrivalo finansijsku imovinu klasifikovanu kao finansiranja i potraživanja, vrednovanu metodom amortizovanog troška te povezane vanbilansne izloženosti, a posebno:

- Bilansne izloženosti:
 - Finansiranje komitenata,
 - Prekoračenja/tekući računi, revolving linije finansiranja komitenata/linije finansiranja,
 - Prisilna potraživanja (npr. potraživanja koja nastaju po osnovi akreditiva, garancija i sl.).
- Vanbilansne izloženosti:
 - Garancije,
 - Akreditivi,
 - Neiskorišteni iznosi revolving linija finansiranja komitenata /linija finansiranja/ (npr. prekoračenja po tekućem računu, druge revolving linije, neiskorišteni, a odobreni zajmovi i sl.).

Obračun rezervi do 31.12.2017 godine je pokrivala slijedeće portfolije:

- Izloženosti fizičkim licima,
- Izloženosti pravnim licima (uključujući i SME klijente),
- Izloženosti bankama i ostalim finansijskim institucijama,
- Izloženosti prema državi, državnim institucijama, općinama i sl.,
- Ostala potraživanja (uključuje sve što je u opsegu MRS-a 39 kategorija „zajmovi i potraživanja“, a nije ranije navedeno).

Banka je na dan 31.12.2017 godine je procjenjivala rezervacije za umanjenje vrijednosti u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom 39 – „Finansijski instrumenti: priznavanje i mjerenje“ i u skladu sa propisima Agencije za bankarstvo FBiH. Kalkulacija rezervacija je uzimala u obzir rizike individualnih izloženosti i postojanje objektivnih dokaza za umanjenje vrijednosti, uzimajući u obzir kvalitet, vrijednost i tržišnu vrijednost kolaterala. Rezervacije za umanjenje vrijednosti se obračunavala grupno na nivou portfolija i na individualnoj osnovi. Na značajne pojedinačne plasmane se vršila procjena ispravki vrijednosti na individualnom nivou ukoliko su zadovoljavale status neispunjenja obaveza, dok se ostatak portfolija procjenjivao kolektivno. Individualni značajni plasmani prema MRS-u 39 su plasmani čija izloženost je prelazila 100.000 BAM za pravna lica i 50.000 BAM za fizička lica i koji su klasifikovani kao problematična sredstva.

Sve individualno značajne izloženosti za koje su identificirani događaji koji ukazuju na umanjenje vrijednosti u skladu sa MRS 39 su se procjenjivali na individualnoj osnovi. Taj pristup se primjenjivao na sve klijente i sve tipove izloženosti.

Umanjenje vrijednosti na skupnoj osnovi prema MRS 39 na dan 31.12.2017 godine Banka je primjenjivala na:

1. Izloženosti koje ne zadovoljavaju status neispunjavanja obaveza,
2. Izloženosti koje zadovoljavaju status neispunjavanja obaveza, ali nisu pojedinačno značajne (specifične rezervacije za gubitke od finansiranja).

Banka je prema MRS 39 do 31.12.2017. godine (i na dan 31.12.2017. godine) bila dužna provjeriti sa svakim datumom bilansa da li postoje objektivne naznake umanjenja vrijednosti finansijske imovine. Ukoliko su postojali takvi pokazatelji, procjenjivao se nadoknadi iznos imovine.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

3.6 Finansijski instrumenti (nastavak)

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine prema MRS – 39

Finansiranje klijenata na dan 31.12.2017. godine je objavljeno uključujući umanjenje vrijednosti, kako bi odražavalo procijenjeni nadoknadivi iznos. Rezervacije su formirane redovnim praćenjem nadoknadivog i knjigovodstvenog iznosa.

Umanjena finansijska imovina klasifikovala se u kategorije, zavisno od stepena naplativosti koji se određuje na osnovu broja dana koliko je prekoračen rok dospijeca, procjene finansijskog položaja dužnika i kvaliteta instrumenata obezbjeđenja naplate. Iznosi rezervacija se određuju na osnovu historijskih stopa rezervacije na nenaplativi iznos glavnice.

Povećanje umanjenja vrijednosti priznavalo se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

Ukoliko je potraživanje od finansiranja klijenata nenaplativo, a sve pravne procedure su dovršene te je poznat konačni iznos gubitka, potraživanje se direktno otpisuje. Ako se u sljedećem periodu iznos gubitka od umanjenja vrijednosti smanji, a umanjenje se direktno može povezati s događajem koji se dogodio nakon otpisa, otpisani iznos ili rezervacija se tada prihoduje u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

Sredstva vođena po amortizovanom trošku uključivala su na dan 31.12.2017. godine i vrijednosne papire raspoložive za prodaju, za koje ne postoji pouzdana vrijednost. Na svaki datum bilansa, Banka razmatra postoje li objektivni dokazi o umanjenju vrijednosti određenih finansijskih sredstava ili grupe finansijskih sredstava.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

3.6 Finansijski instrumenti (nastavak)

Klasifikacija i mjerenje finansijskih instrumenata prema MSFI - 9

Počev od 01.01.2018. godine Banka primenjuje MSFI 9 standard koji je zamijenio MRS 39 standard, te je Banka izvršila klasifikaciju finansijskih instrumenata u sljedeće kategorije:

- Finansijska imovina po amortizovanom trošku,
- Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit,
- Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka
- Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka i
- Finansijske obaveze po amortizovanom trošku.

a) Finansijska imovina

Finansijska imovina- početno priznavanje i naknadno mjerenje

Data finansiranja se početno priznaju u visini datih novčanih sredstava. U skladu sa MSFI 9 Banka priznaje finansijsku imovinu u svom izvještaju o finansijskom položaju samo kada postaje strana u ugovornim odredbama instrumenta i na osnovu toga ima zakonsko pravo na primitak novca.

Prema MSFI 9 Banka je identifikovala sljedeće poslovne modele:

- Poslovni model čiji je cilj naplata ugovorenih novčanih tokova,
- Poslovni model čiji je cilj naplata ugovorenih novčanih tokova i prodaja,
- Svi poslovni modeli sa ostalim strategijama, uključujući i poslovni model držanja za trgovanje.

U zavisnosti od odabranog poslovnog modela koji se primjenjuje, zavisi i način mjerenja finansijske imovine.

Na bazi odabira poslovnih modela i testa novčanih tokova glavnice i kamate/ profitne marže, MSFI 9 sadrži tri glavne kategorije mjerenja za finansijsku imovinu:

1. amortizirani trošak (AC),
2. fer vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVOCI) i
3. fer vrijednost kroz račun dobiti i gubitka (FVTPL).

Da li će se finansijska imovina klasificirati kao vrednovanje po amortiziranom trošku ili fer vrijednosti, određeno je poslovnim modelom i kriterijem novčanog toka (SPPI) (MSFI 9.4.1.1). Pod pretpostavkom da je kriterij SPPI-a zadovoljen, procjena poslovnog modela će biti ključni okidač za način mjerenja finansijske imovine. Ako finansijska imovina ne zadovoljava kriterij SPPI, klasificira se kao FVTPL neovisno o poslovnom modelu.

Banka svoj poslovni model upravljanja potfolijem definira sa ciljem naplate ugovorenih novčanih tokova, gdje se pojedini finansijski instrumenti mjere po amortizacionom trošku, a izuzetno od toga po fer vrijednosti u slučaju nezadovoljenja SPPI testa.

1) Finansijska imovina koja se vrednuje po amortizovanom trošku

Finansijsku imovinu se mjeri po amortiziranom trošku za instrumente duga ako su ispunjena oba navedena uslova:

- finansijska imovina se drži unutar poslovnog modela čiji je cilj držanje finansijske imovine kako bi se naplatili ugovorni novčani tokovi i
- ugovornim uslovima finansijske imovine nastaju na određeni datum novčani tokovi koji su samo plaćanja glavnice i kamate/ marže na glavicu.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

3.6 Finansijski instrumenti (nastavak)

Banka priznaje sljedeću imovinu po amortizovanoj vrijednosti:

- Novac i novčana sredstva
- Plasmani bankama
- Finansiranja klijenata i
- Ostala finansijska imovina

U odnosu na 1.1. 2018. godine nije bilo promjene u klasifikaciji gore navedene imovine.

Amortizovana vrijednost se odnosi na iznos po kome je inicijalno priznat neki finansijski instrument, umanjen za sve otplate glavnice, i uvećan za obračunatu profitnu maržu, odnosno iznos po kome je priznato neko finansijsko sredstvo, umanjen za otpisani dio gubitaka po osnovu umanjenja vrijednosti. Obračunata profitna marža uključuje amortizaciju troškova transakcije koji se razgraničavaju nakon inicijalnog priznavanja, te amortizaciju svih premija ili diskonta do iznosa na datum dospijeća, korištenjem metode efektivne profitne marže. Obračunata razgraničena profitna marža i obračunati razgraničeni troškovi, uključujući amortizovane diskonte i premije (kao i odgođene naknade, ukoliko takve postoje), nisu prikazani odvojeno i uključeni su u knjigovodstvene vrijednosti odnosnih stavki u izvještaju o finansijskom položaju (bilans stanja).

Metoda efektivne profitne marže je metoda izračuna amortiziranog troška finansijske imovine ili finansijske obaveze, u periodu kada su stvarno nastali, kako bi se postigla konstantna periodična profitna marža (efektivna marža) za knjigovodstveni iznos. Efektivna marža je profitna marža koja tačno diskontuje procijenjena buduća novčana plaćanja ili prihode kroz očekivani vijek trajanja finansijskog instrumenta ili gdje je to moguće kraćeg perioda, do neto knjigovodstvene vrijednosti finansijske imovine ili finansijske obaveze. Efektivna profitna marža diskontuje novčane tokove instrumenata, varijabilne profitne marže do datuma narednog utvrđivanja iznosa profitne marže, osim u slučaju premija ili diskonta koji odražavaju raspon finansiranja komitenata po promjenljivoj profitnoj marži specificiranoj u instrumentu profitne marže, ili u slučaju postojanja ostalih promjenljivih iznosa koji nisu izmijenjeni u skladu sa stopama na tržištu. Takve premije ili diskonti se amortizuju tokom čitavog očekivanog vijeka trajanja instrumenata. Obračun uključuje sve naknade i poene plaćene ili primljene između ugovornih strana koje čine sastavni dio efektivne profitne marže.

2) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit

Finansijska imovina se mjeri po fer vrijednosti kroz drugu sveobuhvatnu dobit ako su ispunjena oba navedena uslova:

- finansijsku imovinu držati unutar poslovnog modela čiji je cilj postignut naplatom ugovornih novčanih tokova i prodajom finansijske imovine i
- ugovornim uslovima finansijske imovine nastaju na određeni datum novčani tokovi koji su samo plaćanja glavnice i kamate na glavicu.

Banka po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit vrednuje vlasnička ulaganja, koja su prema MRS 39 bila klasifikovana kao finansijska sredstva raspoložena za prodaju.

3) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka

Prema MSFI 9 standardu svi instrumenti kapitala klasifikovani su u kategoriju FVTPL, osim u slučaju kada Banka odluči da prizna ovakav finansijski instrument kroz FVOCI opciju. Za ovakve finansijske instrumente poslovni model nije relevantan, jer instrumenti kapitala u startu ne zadovoljavaju SPPI test (nema plaćanja kamate/profitne marže i glavnice).

Svi efekti vrednovanja instrumenata kapitala kroz FVOCI opciju, kao i efekti prestanka priznavanja instrumenta kapitala, se odražavaju na pozicijama ostalog sveobuhvatnog rezultata (revalorizacione rezerve) i nikada, čak ni nakon prestanka priznavanja sredstva, se ne prenose na bilans uspjeha. Jedino se efekti dividende, ovako klasifikovanih instrumenata kapitala, priznaju direktno kroz pozicije bilansa uspjeha.

FVOCI opcija se može primijeniti samo u slučaju da instrumenti kapitala nisu namijenjeni trgovanju.

Prema MSFI 9 standardu svi instrumenti kapitala klasifikovani su u kategoriju FVTPL. Instrument klasifikovan u FVTPL, mora da se vrednuje po fer vrijednosti (nabavna vrijednost je jedino dozvoljena ukoliko se „dokaže“ da je ona aproksimacija fer vrijednosti). Banka ima definisanu Metodologiju vrednovanja vrijednosnih papira namijenjenih trgovanju

Principi mjerenja fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza po fer vrijednosti kroz izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti i finansijske imovine po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha je njihova kotirana prodajna tržišna cijena na datum bilansa, bez umanjjenja za troškove prodaje. Ukoliko tržište za finansijsku imovinu nije aktivno (i za vrijednosne papire koji ne kotiraju) ili ako se, zbog drugih razloga, fer vrijednost ne može pouzdano utvrditi temeljem tržišne cijene, Banka utvrđuje fer vrijednost korištenjem tehnike procjene. One uključuju korištenje cijena ostvarenih u nedavnim transakcijama pogodbe između informisanih i spremnih strana, pozivanje na druge u suštini slične instrumente, analizu diskontiranih novčanih tokova pri tome maksimalno koristeći podatke s tržišta i što je manje moguće oslanjajući se na specifičnosti subjekta.

Kod primjene metode diskontovanog novčanog toka, procijenjeni budući novčani tokovi se temelje na najboljoj procjeni rukovodstva, a diskontna stopa je tržišna stopa važeća na datum bilansa za finansijske instrumente sa sličnim uslovima. Kod upotrebe cjenovnog modela, koriste se tržišno povezane veličine važeće na datum bilansa.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

3.6 Finansijski instrumenti (nastavak)

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine prema MSFI -9

Mjerenje umanjenja vrijednosti na način definisan Internom metodologijom Banke pokriva finansijsku imovinu vrednovanu metodom amortizacijskog troška i fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (ako postoji), te povezane vanbilansne izloženosti, a posebno:

- Bilansne izloženosti:
 - Finansiranje komitenata,
 - Prekoračenja/tekući računi, revolving linije finansiranja komitenata/linije finansiranja,
 - Prisilna potraživanja (npr. potraživanja koja nastaju po osnovi akreditiva, garancija i sl.).
- Vanbilansne izloženosti:
 - Garancije,
 - Akreditivi,
 - Neiskorišteni iznosi revolving linija finansiranja komitenata /linija finansiranja/ (npr. prekoračenja po tekućem računu, druge revolving linije, neiskorišteni, a odobreni zajmovi i sl.).

Obračun rezervi pokriva slijedeće portfolije:

- Izloženosti fizičkim licima,
- Izloženosti pravnim licima (uključujući i SME klijente),
- Izloženosti bankama i ostalim finansijskim institucijama,
- Izloženosti prema državi, državnim institucijama, općinama i sl.,
- Ostala potraživanja (uključuje sve što je u opsegu MSFI 9 kategorija, a nije ranije navedeno).

Banka priznaje rezervacije za umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke za finansijsku imovinu. Na svaki datum izvještavanja Banka je za finansijski instrument dužna izmjeriti rezervacije za umanjenje vrijednosti u iznosu jednakom očekivanim kreditnim gubicima tokom vijeka trajanja instrumenta ako se nakon početnog priznavanja kreditni rizik tog finansijskog instrumenta znatno povećao. Rezervacije za umanjenje vrijednosti se obračunavaju grupno na nivou portfolija i na individualnoj osnovi. Na značajne pojedinačne plasmane se vrši procjena ispravke vrijednosti na individualnom nivou ukoliko zadovoljavaju status neispunjenja obaveza, dok se ostatak portfolija procjenjuje kolektivno. Individualni značajni plasmani su plasmani čija izloženost prelazi 100.000 BAM za pravna lica i 50.000 BAM za fizička lica i koji su klasifikovani kao problematična sredstva.

Umanjenje vrijednosti na skupnoj osnovi Banka primjenjuje na:

1. Izloženosti koje ne zadovoljavaju status neispunjavanja obaveza,
2. Izloženosti koje zadovoljavaju status neispunjavanja obaveza, ali nisu pojedinačno značajne (specifične rezervacije za gubitke od finansiranja).

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

3.6 Finansijski instrumenti (nastavak)

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine prema MSFI -9

Banka status neispunjavanja obaveza utvrđuje na nivou klijenta za sve izloženosti. Na temelju statusa neispunjavanja obaveza, te pojedinačnoj značajnosti izloženosti, Banka razlikuje različite pristupe mjerenju umanjenju vrijednosti (pojedinačna ili grupna procjena) koja rezultiraju jednom od slijedeće tri vrste rezervisanja/umanjenja vrijednosti:

- Izloženost je u statusu neispunjavanja obaveze, te je pojedinačno značajna (faza 3) - Posebne rezervacije za kreditne gubitke na pojedinačnoj osnovi. Mjerenje umanjenja vrijednosti bazirano na pojedinačnoj procjeni pojedine izloženosti – uzimajući u obzir očekivane buduće novčane tokove kroz nekoliko različitih scenarija.
- Izloženost je u statusu neispunjavanja obaveze, ali nije pojedinačno značajna (faza 3) - Posebne rezervacije za kreditne gubitke na grupnoj osnovi. Mjerenje umanjenja vrijednosti za pojedinačno neznčajne izloženosti gdje je identificiran događaj gubitka – uzimajući u obzir procjenu umanjenja vrijednosti portfolija imovine sa sličnim karakteristikama, na bazi formule, a ne preko individualnih projekcija novčanih tokova.
- Izloženost nije u statusu neispunjavanja obaveze (faza 2 i faza 1) – Opće rezervacije za očekivane kreditne gubitke. Ispravka vrijednosti za očekivane gubitke se za izloženosti razlikuju u zavisnosti da li je procjena gubitaka na dvanaestomjesečnom nivou (faza 1) ili na cjeloživotnom nivou (faza 2).

Banka je u skladu sa zahtjevima MSFI 9 izvršila izmjenu metodologije umanjenja vrijednosti finansiranja odnosno zamjenila MRS 39 pristup nastalih gubitaka sa ECL pristupom uzimanja u obzir budućih događaja.

U skladu sa zahtjevima standarda, kao i sa svojim sistemom upravljanja rizicima, Banka vrši podjelu svoje izloženosti/klijenata podijeliti na faze u smislu pripadajućeg nivoa rizika, i to:

- **Faza 1 (stage 1)** – sve nove izloženosti/klijenti svoj početak imaju u fazi 1, osim POCI imovine, što uključuje i sve izloženosti / klijenti koji nisu obuhvaćeni kriterijima za Fazu 2, Fazu 3 i POCI. Banka za ova potraživanja priznaje rezervisanja po osnovu 12mECL-a (Izračun očekivanih gubitaka na dvanaestomjesečnom nivou)
- **Faza 2 (stage 2)** – izloženosti/klijenti za koje je evidentirano značajno povećanje kreditnog rizika u odnosu na trenutak odobravanja, a ne postoji objektivni dokaz umanjenja vrijednosti. Banka za ova potraživanja priznaje rezervisanja po osnovu LEL (Izračun očekivanih gubitaka na cjeloživotnom nivou). Uvjeti za prelazak u Fazu 2 su minimalno:
 - docnja klijenta veća od 30 dana
 - klasifikacija prema regulatornoj kategoriji lošija od „A“
 - evidentirana blokada računa duža od 7 dana tokom prethodnih 12 mjeseci
- **Faza 3 (stage 3)** – izloženosti/klijenti za koje postoji objektivni dokaz umanjenja vrijednosti, izloženosti koje su označene kao defaultne tj. one klijente koji su u statusu nemogućnosti izmirenja obaveza, u skladu s ranije definiranim statusom defaulta.
- **POCI** - Finansijska imovina koja je kupljena ili nastaje kao kreditno umanjena imovina je posebna klasa finansijske aktive u smislu standarda i tretmana izračuna umanjenja vrijednosti. Za ovu imovinu procjena očekivanih kreditnih gubitaka se uvijek radi na cjeloživotnom nivou (bilo u fazi 2 ili fazi 3), a za diskontovanje očekivanih novčanih tokova se koristi kreditno prilagođena efektivna profitna marža

Prilikom procjene ECL-a Banka u skladu sa Metodologijom razmatra različite scenarije i to za Fazu 1 i Fazu 2 jedan scenario dok za Fazu 3 i POCI koriste se dva scenarija vjerovatnoće definisana u skladu sa Internom metodologijom.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

3.6 Finansijski instrumenti (nastavak)

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine prema MSFI -9

Način ECL izračuna je prikazan u nastavku a ključni elementi istog su:

- PD parametar se može interpretirati kao vjerovatnost da će pojedina transakcija u datom vremenskom periodu ispuniti definiciju statusa neispunjavanja obaveza ili drugim riječima, da će na pojedinačnoj razini biti identificiran događaj gubitka. PD se procenjuje migracionim matricama korišćenjem Markovljevog lanca koji pokazuje kretanje klijenta/potraživanja iz *performing* podgrupe (bucket) u *default* podgrupu u okviru definisanog historijskog perioda. Obračun PD-a se vrši mjesečno. Za izloženosti na Nivo-u (Faze) 1 primjenjuje se 12-mjesečni PD za obračun očekivanog gubitka (EL) za 12 mjeseci, a za Nivo (Faze) 2 lifetime PD za obračun tzv. lifetime očekivanog gubitka (LEL).
- LGD parametar se računa na bazi naplate default potraživanja. Isti se obračunava posebno za svaki segment portfolija (homogenu grupu), a po grupama dana u kašnjenju, odnosno primjenjuje se „vintage“ pristup, gdje se posmatra kretanje default izloženosti u definisanom periodu.
- EAD predstavlja procjenu knjigovodstvene vrijednosti u trenutku defaulta, uzimajući u obzir specifičnosti ugovorenih novčanih tokova kao i moguća dodatna povlačenja vanbilansnih izloženosti u vremenu prije defaulta. U skladu s MSFI 9, maksimalni period koji Banka uzima u obzir prilikom procjene očekivanih kreditnih gubitaka je maksimalni ugovorni period tokom koga je Banka izložena kreditnom riziku.

Mjerenje umanjenja vrijednosti na grupnoj osnovi zahtijeva procjenu parametara na statističkoj osnovi sa prilagođavanjem za buduće informacije. Parametri rizika PD i LGD se računaju za svaku homogenu skupinu na cjeloživotnom nivou tj. najvećom ročnosti pojedine homogene grupe korištenjem historijskih podataka te prilagođavanjem za očekivane buduće gubitke.

Imajući u vidu veličinu i kompleksnost Banke, tržišne prakse u regionu u pogledu uključivanja budućih informacija, kao i odredbe razumnog troška i napora, Banka prilagodbu za buduća kretanja aplicira na risk parametar PD – vjerovatnost defaulta. Banka prilikom definisanja makroekonomskih faktora koristi projekcije očekivanih kretanja GDP-a, stope inflacije i stope nezaposlenosti.

U skladu sa analizom kašnjenja u izmirivanju obaveza i indikatora povrata mjerenje način izračuna ECL-a je sljedeći:

- Faza 1 - Banka za potraživanja svrstana u ovu skupinu priznaje rezervisanja po osnovu 12mECL-a (Izračun očekivanih gubitaka na dvanaestomjesečnom nivou). Očekivane 12 mjesečne vjerovatnoće su primjenjene na predviđanje EAD i pomnožene sa očekivanim LGD.
- Faza 2 - Banka za ova potraživanja priznaje rezervisanja po osnovu LEL (Izračun očekivanih gubitaka na cjeloživotnom nivou). Metodologija je slična prethodnoj uključujući korištenje cjeloživotnog PD-ja
- Faza 3 –Mjerenje umanjenja vrijednosti bazirano je na pojedinačnoj procjeni pojedine izloženosti – uzimajući u obzir očekivane buduće novčane tokove kroz nekoliko različitih scenarija za pojedinačno značajne izloženosti dok za izloženosti koje nisu pojedinačno značajne vrši se uzimajući u obzir procjenu umanjenja vrijednosti portfolija imovine sa sličnim karakteristikama, na bazi formule.

Proces obračuna rezervi prolazi kroz nekoliko faza. Klasifikacijski prijedlog dobijen sistemskim pregledom Sektora za upravljanje rizicima vrši prvi set kontrola.

Izvještaj se dalje proslijeđuje Sektoru za poslovanje sa pravnim licima i Sektoru za poslovanje sa stanovništvom za ocjenu klasifikacije i dostavljanje dokaza o očekivanim budućim tokovima.

Sektor za upravljanje rizicima nakon dostavljenih dokaza o očekivanim budućim novčanim tokovima i komentara kreira finalni prijedlog nivoa rezervi i klasifikacije za tekući mjesec.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

3.6 Finansijski instrumenti (nastavak)

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine prema MSFI -9

Uprava Banke razmatra dostavljena obrazloženja Sektora za upravljanje rizicima, komentare Sektora za poslovanje sa pravnim licima, i Sektora za poslovanje sa stanovništvom i donosi konačnu odluku o nivou rezervi za taj mjesec.

Sektor finansija radi knjiženje rezervacija umanjenja vrijednosti, na osnovu dostavljenog konačnog izvještaja o nivou potrebnih rezervi za tekući mjesec.

Banka priznaje rezervacije za umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke za finansijsku imovinu. Za svaki datum izvještavanja Banka za finansijsku imovinu dužna izmjeriti rezervacije za umanjenje vrijednosti u iznosu jednakom očekivanim kreditnim gubicima tokom trajanja instrumenta ako se nakon početnog priznavanja kreditni rizik tog finansijskog instrumenta znatno povećao.

Umanjena finansijska imovina klasifikuje se u kategorije, zavisno od stepena naplativosti koji se određuje na osnovu broja dana koliko je prekoračen rok dospeljeća, procjene finansijskog položaja dužnika i kvaliteta instrumenata obezbjeđenja naplate.

Ukoliko je potraživanje od finansiranja clijenata nenaplativo, a sve pravne procedure su dovršene te je poznat konačni iznos gubitka, potraživanje se direktno otpisuje. Ako se u sljedećem periodu iznos gubitka od umanjenja vrijednosti smanji, a umanjenje se direktno može povezati s događajem koji se dogodio nakon otpisa, otpisani iznos ili rezervacija se tada prihoduje u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

Prestanak priznavanja finansijske imovine

Banka prestaje priznavati finansijsku imovinu samo kada:

- isteknu ugovorna prava na novčane tokove od finansijske imovine, ili
- kada prenese finansijsku imovinu odnosno kada su sa prenosom ispunjeni uslovi za prestanaka priznavanja finansijske imovine.

Banka prenosi finansijsku imovinu samo ako :

- prenosi ugovorna prava na primanje novčanih tokova od finansijske imovine, ili
- zadržava ugovorna prava na primanje novčanih tokova od finansijske imovine, ali pretpostavlja ugovornu obavezu plaćanja novčanih tokova jednom ili više primatelja u određenim transakcijama.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

3.6 Finansijski instrumenti (nastavak)

b) Finansijske obaveze

Početno priznavanje finansijskih obaveza

U skladu sa MSFI 9 Banka će početno priznavati finansijske obaveze po:

- amortizovanom trošku i
- fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka

Klasifikacija finansijskih obaveza

Banka je dužna klasifikovati sve finansijske obaveze kao naknadno mjerene po amortizovanom trošku, osim za finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Takve obaveze, trebaju se naknadno mjeriti po fer vrijednosti.

Pri početnom priznavanju, banka će neopozivo odrediti finansijsku obavezu mjerenu po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha bez obzira što bi na taj način mogli nastati novi podaci koji utiču na njene finansijske izvještaje.

Reklasifikacija finansijske imovine i finansijskih obaveza

Banka radi reklasifikaciju finansijske imovine samo kada mijenja svoj poslovni model za upravljanje finansijskom imovinom. Banka neće reklasificirati finansijsku obavezu.

Prestanaka priznavanja finansijskih obaveza

Banka prestaje priznavati finansijsku obavezu ili njen dio:

- kada dužnik podmiri obavezu (ili njen dio) plaćanjem obično novcem, dobrima ili uslugama; ili
- kada je dužnik zakonski oslobođen odgovornosti za obavezu (ili njen dio) pravnim postupkom.

Reklasifikacija finansijske imovine i obaveza

Od 01.01.2018. godine Banka nije vršila reklasifikaciju svojih finansijskih sredstava nakon inicijalnog priznavanja.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

3.6 Finansijski instrumenti (nastavak)

Specifični finansijski instrumenti

Plasmani bankama (Murabaha)

Murabaha poslovi su investicije u kupoprodaju trgovačke robe koja se priznaje kao plasmani sa drugim bankama. Razlika između kupovne i prodajne cijene se smatra stopom povrata na investicije i obračunava se tokom trajanja kupoprodajnog ugovora koristeći se primjenom metode stvarnog prinosa. Ove investicije se klasifikuju kao finansijski instrumenti i iskazuju se po amortizovanom trošku.

Sve druge kupovine i prodaje investicija se priznaju na dan trgovine, dan kad se Banka obavezala da kupi ili proda sredstva.

Finansiranje klijenata

Finansiranje klijenata iskazuje se po amortizovanom trošku umanjenom za gubitke od umanjenja vrijednosti kako bi se prikazali procijenjeni nadoknadiivi iznosi.

Vlasnički udjeli

Vlasnički udjeli se klasifikuju kao raspoloživi za prodaju i vrednuju se po fer vrijednosti, osim ukoliko ne postoji pouzdana mjera fer vrijednosti, u kojem slučaju vlasnički udjeli se iskazuju po trošku umanjenom za bilo kakvo umanjenje vrijednosti.

Uzeti zajmovi

Uzeti zajmovi na koje se plaća profitna marža inicijalno se priznaju po fer vrijednosti, umanjenoj za pripadajuće transakcijske troškove. Naknadno vrednovanje provodi se po amortiziranom trošku i svaka razlika između primitaka (umanjenih za transakcijske troškove) i iznosa koji se plaća po dospijeću priznaje se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti tokom perioda trajanja zajma, na temelju efektivne stope.

Obaveze prema bankama i klijentima

Obaveze prema bankama i klijentima su klasifikovane kao ostale obaveze i početno se vrednuju po fer vrijednosti uvećanoj za transakcijske troškove, a naknadno se iskazuju po njihovom amortiziranom trošku metodom efektivne stope prinosa.

Preuzeti kolaterali

Preuzeti kolaterali predstavljaju finansijska i nefinansijska sredstva koje Banka stekne u procesu izmirenja finansiranja komitenata u kašnjenju. Ova sredstva se inicijalno priznaju po fer vrijednosti po sticanju i uključuju se u stavke nekretnine i oprema, ostala sredstva ili zalihe u sklopu ostalih sredstava, u zavisnosti od njihove prirode i namjera Banke kada je riječ o povratu ovih sredstava, a naknadno se ponovo mjere i prikazuju u skladu sa računovodstvenim politikama namijenjenim za ove kategorije sredstava.

Obaveze na osnovu finansiranja komitenata

Banka izdaje finansijske garancije. Finansijske garancije predstavljaju neopozive garancije koje garantuju naplatu u slučaju da klijent ne može da ispuni svoje obaveze prema trećoj strani i nose jednaku količinu kreditnog rizika kao i finansiranje komitenata. Finansijske garancije se inicijalno priznaju po fer vrijednosti, što se obično dokazuje iznosom primljenih naknada. Ovaj iznos se amortizuje na osnovu proporcionalne metode tokom trajanja obaveze.

3.7 Rezervisanja

Rezervisanja za odštetne zahtjeve po sudskim sporovima se priznaju kada:

Banka ima važeću zakonsku ili ugovorenu obavezu koja je rezultat prošlih događaja;

- kada je u većoj mjeri vjerovatno da će podmirenje obaveze iziskivati odliv sredstava;
- kada se pouzdano može procijeniti iznos obaveze.

Kada postoji veći broj sličnih obaveza vjerovatnoća da se zahtijeva odliv resursa da bi se namirila obaveza se utvrđuje razmatranjem vrste obaveza kao cjeline. Rezervisanje se priznaje čak i kada je mala vjerovatnoća odliva sredstava u odnosu na stavku uključenu u istu vrstu obaveza.

Rezervisanja se odmjeravaju po sadašnjoj vrijednosti očekivanih izdataka potrebnih za izmirenje obaveze.

Za vanbilansne obaveze rezervacije se formiraju u sljedećim slučajevima:

- ukoliko postoji događaj koji se desio u prošlosti, za koji postoji sadašnja obaveza plaćanja Banke (poziv na plaćanje, i sl.),
- više od 50% je vjerovatno da će Banka morati izmiriti obaveze i
- ukoliko je moguće pouzdano procijeniti iznos obaveze koja predstavlja gubitak i u jednakom iznosu formirati rezervacije.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)**3.8 Nekretnine i oprema**

Nekretnine i oprema početno se iskazuju po trošku nabavke umanjenom za ispravku vrijednosti i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Trošak nabavke obuhvata nabavnu cijenu i sve troškove direktno povezane s dovođenjem sredstva u radno stanje za namjeravanu upotrebu. Troškovi tekućeg održavanja i popravaka, zamjene te investicijskog održavanja manjeg obima priznaju se kao rashod kad su nastali. Troškovi značajnih investicijskih održavanja i zamjene se kapitaliziraju. Dobici i gubici temeljem rashodovanja ili otuđenja dugotrajne materijalne imovine iskazuju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u periodu u kojem su nastali.

Nekretnine u izgradnji iskazane su po trošku nabavke umanjenom za eventualne gubitke od umanjenja. Obračun amortizacije započinje u trenutku u kojem je sredstvo spremno za namjeravanu upotrebu. Amortizacija se obračunava linearnom metodom na temelju procijenjenog vijeka upotrebe sredstva.

Procijenjene stope amortizacije bile su kao što slijedi:

	2018.	2017.
	%	%
Zgrade	1,3 – 2,0%	1,3 – 2,0%
Računari	20,0 – 33,3%	20,0 – 33,3%
Motorna vozila	15,5%	15,5%
Ostala imovina	7,0 – 33,3%	7,0 – 33,3%

Umanjenja

Na svaki datum izvještaja o finansijskom položaju Banka preispituje knjigovodstvene iznose svojih nekretnina, postrojenja i opreme da bi utvrdilo postoje li naznake da je došlo do gubitaka uslijed umanjenja vrijednosti navedene imovine. Ako postoje takve naznake, procjenjuje se nadoknadiivi iznos sredstva da bi se mogao utvrditi eventualni gubitak nastao umanjeanjem.

Nadoknadiiva vrijednost je neto prodajna cijena ili vrijednost u upotrebi, zavisno od toga koja je viša. Za potrebe procjene vrijednosti u upotrebi, procijenjeni budući novčani tokovi diskontuju se do sadašnje vrijednosti primjenom diskontne stope prije oporezivanja koja odražava sadašnju tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za to sredstvo.

Ako je procijenjen nadoknadiivi iznos sredstva manji od knjigovodstvenog iznosa, onda se knjigovodstveni iznos tog sredstva umanjuje do nadoknadiivog iznosa. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se odmah kao rashod, osim ako sredstvo nije zemljište ili zgrada koje se ne koristi kao investicijska nekretnina koja je iskazana po revalorizovanom iznosu, u kojem slučaju se gubitak od umanjenja iskazuje kao smanjenje vrijednosti nastalo revalorizacijom sredstva.

Kod naknadnog poništenja gubitka od umanjenja vrijednosti, knjigovodstveni iznos sredstva povećava se do revidiranog procijenjenog nadoknadiivog iznosa toga sredstva, pri čemu veća knjigovodstvena vrijednost ne premašuje knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila utvrđena da u prethodnim godinama nije bilo priznatih gubitaka na tom sredstvu uslijed umanjenja vrijednosti. Poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti odmah se priznaje kao prihod, osim ako se predmetno sredstvo ne iskazuje po procijenjenoj vrijednosti, u kojem slučaju se poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti iskazuje kao povećanje uslijed revalorizacije.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

3.9 Nematerijalna imovina

(a) Računarski softver i licence

Stечene licence računarskih softvera kapitalizuju se u iznosu troškova nastalih u sticanju i stavljanju u upotrebu softvera. Ovi troškovi se amortizuju tokom njihovog procijenjenog vijeka upotrebe.

Izdaci vezani za razvoj i održavanje kompjuterskih softverskih programa priznaju se kao trošak u periodu kada nastanu. Izdaci direktno povezani sa identifikovanim i unikatnim softverskim proizvodima koje kontroliše Banka i koji će vjerovatno generisati ekonomsku korist veću od troškova duže od godinu dana priznaju se kao nematerijalna ulaganja. Direktni troškovi obuhvataju troškove radne snage tima koji je razvio softver, kao i odgovarajući dio pripadajućih režijskih troškova.

Amortizacija se obračunava na svu nematerijalnu imovinu, osim imovine u pripremi, prema linearnoj metodi kako bi se otpisao trošak nabave imovine kroz njezin procijenjeni vijek trajanja. Sljedeći procijenjeni korisni vijekovi se koriste:

Softver i licence	20,0%
-------------------	-------

Metoda amortizacije i procijenjeni korisni vijek pregledaju se i korigiraju, ukoliko je potrebno, na svaki datum bilansa.

3.10 Troškovi zaposlenih

Kratkoročna primanja zaposlenih

Za račun zaposlenih, Banka uplaćuje penziona i zdravstveno osiguranje koje se obračunava na bruto plate, kao i pripadajuće poreze po ovom osnovu za koje je osnovica neto plaća. Ovi se doprinosi uplaćuju na račun relevantnih državnih fondova prema važećoj zakonskoj regulativi i propisima, tokom cijele godine. Naknada za topli obrok i transport kao i regres za godišnji odmor se obračunavaju i plaćaju u skladu sa lokalnom zakonskom regulativom. Ovi se troškovi priznaju u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u periodu u kojem su nastali troškovi zaposlenih.

Obaveze za doprinose za penzione fondove s propisanim iznosom doprinosa priznaju se kao trošak u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti perioda u kojem su nastali.

Dugoročna primanja zaposlenih: otpremnine za penzije i bonusi za prijevremeno penzionisanje

Banka isplaćuje otpremnine u slučaju penzionisanja u visini od minimalno tri prosječne plate zaposlenog u FBiH izračunate od strane Federalnog Biroa za Statistiku ili tri plate isplaćene u Banci u periodu od posljednja tri mjeseca, u zavisnosti šta je povoljnije za zaposlenog.

Obaveze i troškovi se određuju pomoću metode projektovanja po jedinici prava. Ova metoda polazi od toga da svaki period službe dovodi do stvaranja dodatne jedinice prava na naknadu i svaka jedinica se odvojeno mjeri da bi se izračunala konačna obaveza. Obaveza se iskazuje u sadašnjoj vrijednosti budućih novčanih tokova koristeći diskontnu stopu koja odgovara kamatnoj stopi državnih obveznica.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

3.11 Dionički kapital

Dionički kapital

Dionički kapital obuhvata redovne dionice i izražava se u BAM po nominalnoj vrijednosti.

Dividende

Dividende na redovne dionice priznaju se kao obaveza u periodu u kojem su odobrene od strane dioničara Banke.

3.12 Zakonske rezerve

Zakonske rezerve su kreirane u skladu sa Zakonom o privrednim društvima Federacije Bosne i Hercegovine koji zahtijeva da se 10% dobiti godine prenosi u zakonske rezerve dok one ne dosegnu 25% dioničkog kapitala. Ako rezerve do kraja pete poslovne godine ne dostignu visinu od 25% dioničkog kapitala, za petu i naredne poslovne godine dioničko društvo je obavezno povećati prijenos u rezerve na 20% godišnje dobiti sve dok rezerve ne dosegnu iznos od 25% dioničkog kapitala. Zakonske rezerve mogu se koristiti za pokriće gubitka sadašnje i prošlih godina.

3.13 Vanbilansne preuzete i potencijalne obaveze

U okviru redovnog poslovanja, Banka sklapa ugovore kojima preuzima vanbilansne finansijske obaveze i koje vodi u vanbilansnoj evidenciji, a koje prvenstveno obuhvataju garancije, akreditive i odobreno a ne iskorišteno finansiranje klijenata. Banka navedene preuzete finansijske obaveze iskazuje u izvještaju o finansijskom položaju ako i kad iste postanu plative.

Odobrena neiskorištena finansiranja predstavljaju neopozivu preuzetu obavezu Banke da odobri finansiranje komitentu po uslovima određenim ugovorom o finansiranju. Banka vanbilansno evidentira nominalni neiskorišteni iznos, dok se iskorišteni dijelovi evidentiraju kao bilansne stavke u skladu sa poslovnim događajem. Garantna obaveza predstavlja obavezu Banke da povjeriocu ispuni pravovaljanu i dospjelu obavezu dužnika ako to ne učini dužnik. Garantne obaveze obuhvataju izdate plative i činidbene garancije, izdate kontragarancije, otvorene nostro dokumentarne akreditive i avalirane mjenice. Ove obaveze se evidentiraju u nominalnom iznosu. Ako je Banka izvršila plaćanje po ovim poslovima, zatvara se vanbilansna evidencija, a za plaćeni iznos se formira potraživanje od dužnika sa uslovima određenim ugovorom i tarifnom politikom Banke. Za preuzete obaveze finansiranja komitenata Banka vrši rezervisanja u skladu sa politikom objelodanjenom u sekciji finansijskih instrumenata.

3.14 Sredstva u ime i za račun trećih osoba

Banka upravlja sredstvima u ime i za račun pravnih osoba i građana. Navedena sredstva ne čine dio imovine Banke te su stoga isključena iz njezinog bilansa. Za pružene usluge Banka ostvaruje naknadu.

3.15 Transakcije sa povezanim licima

Prema definiciji MRS 24 povezane strane su strane koje predstavljaju:

- društva koja direktno ili indirektno putem jednog ili više posrednika kontrolišu izvještajno društvo ili su pod njegovom kontrolom, odnosno koja izvještajno društvo kontrolišu zajedno s drugim subjektima;
- pridružena društva u kojima Banka ima značajan uticaj, a koja nisu ni povezano lice, niti zajedničko ulaganje investitora;
- fizičke osobe koje direktno ili indirektno imaju pravo glasa u Banci koje im omogućava značajan uticaj na Banku, kao i bilo koji drugi subjekt za koji se očekuje da će uticati ili biti pod uticajem povezane osobe u poslovanju sa Bankom;
- rukovodioci na ključnim položajima, odnosno osobe koje imaju ovlaštenja i odgovornosti za planiranje, usmjeravanje i kontrolisanje aktivnosti Banke, uključujući direktore i ključno rukovodstvo.

Prilikom posmatranja svake moguće transakcije sa povezanom stranom pažnja je usmjerena na suštinu odnosa, a ne samo na pravni oblik (Napomena 32).

3. Objava prelaska

Slijedeći pregled se odnosi na usvajanje i uticaj MSFI 9 na izvještaj o finansijskom položaju i na zadržanu dobit uključujući efekat zamjene kalkulacija nastalih kreditnih gubitaka po MRS 39 sa ECL-ovima MSFI 9.

Usklađivanje knjigovodstvene vrijednosti po MSFI 9 sa iznosima na dan 01.januar

	MRS 39 – 31.12.2017.		Reklasifikacija	Ponovno mjerjenje	MSFI 9 – 01.01.2018.	
	Kategorija	Iznos		Ispravka vrijednosti	Iznos	Kategorija
AKTIVA						
Novčana sredstva i računi kod Centralne banke BiH	Z&P ¹	275.633		(119)	275.514	AT
Plasmani bankama	Z&P	26.526		(18)	26,508	AT
Finansiranje klijenata	Z&P	583.608		(6.833)	576.775	AT
Iz: Finansijska imovina AFS	AFS ²	29	(29)			
U: Vlasnički instrumenti po FVOSD			29			
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka		414			414	
Vlasnički instrumenti po FVOSD			29		29	FVOSD ³
IZ: Finansijska imovina AFS			(29)			
Materijalna imovina		19.765			19,765	
Nematerijalna imovina		668			668	
Ostala imovina	Z&P	8.631		(117)	8,514	AT
Ukupna aktiva		915,274		(7.087)	908.187	
OBAVEZE						
Depoziti klijenata	AT ⁴	615.941			615,941	AT
Depoziti banaka	AT	41.081			41,081	AT
Obaveze za primljene pozajmice	AT	101.378			101,378	AT
Ostale obaveze	AT	14.532			14,532	AT
Rezervisanja za obaveze i troškove	AT	611		104	715	AT
Ukupne obaveze		773.543		104	773.647	
KAPITAL						
Dionički kapital		110.059			110.059	
Zakonske rezerve		5.529			5.529	
Zadržana dobit		26.143		(7.191)	18.952	
Priznavanje ECL u skladu sa MSFI 9				7.191		
Ukupni kapital		141.731		(7.191)	134.540	
Ukupni kapital i obaveze		915.274		(7.087)	908.187	

Od 01.01.2018. godine Banka nije imala instrumenata koja nisu zadovoljila SPPI test, te nije bilo izmjene u mjerenju u odnosu na ono po MRS 39. Primjenom MSFI 9 došlo je reklasifikacije finansijske imovine raspoložive za prodaju u finansijsku imovinu koja se vodi po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

¹ Zajmovi i potraživanja

² Imovina raspoloživa za prodaju (eng. Available for sale)

³ Fer vrijednost kroz sveobuhvatnu dobit

⁴ Amortizovani trošak

4. Objava prelaska (nastavak)

U sljedećoj tabeli prikazano je prilagođavanje ukupnih ispravki vrijednosti/rezervisanja za kreditne gubitke po MRS 39 i za potencijalne obaveze u skladu sa MRS 37 na ispravke vrijednosti za kreditne gubitke prema MSFI 9:

Ispravke vrijednosti / rezervisanja:	Ispravke vrijednosti / rezervisanja prema MRS 39/MRS 37 31. decembra 2017.	Ponovno mjerjenje	Očekivani kreditni gubici prema MSFI 9 1. januara 2018.
Finansiranja i druga potraživanja prema MRS 39/Finansijska imovina po amortizovanom trošku prema MSFI 9	28.401	7.087	35.488
Finansijska imovina AFS prema MRS 39/Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz OSD prema MSFI 9	1	-	1
	28.402	7.087	35.489
Garancije	3	94	97
Odobrena neiskorištena finansiranja	327	10	337
	330	104	434
	28.732	7.191	35.923

5. Upravljanje finansijskim rizikom

5.1 Strategija korištenja finansijskih instrumenata

Funkcija upravljanja rizicima uzima u obzir finansijski rizik, operativni rizik i ostale rizike. Finansijski rizik obuhvata tržišni rizik (uključujući valutni rizik, rizik profitne marže i druge rizike promjena cijena), kreditni rizik i rizik likvidnosti.

Upravljanje rizikom vrše odjeli nadležni za pojedine rizike koji postoje u okviru Banke prema politikama koje je odobrila Uprava.

Banka je uspostavila sistem upravljanja kreditnim rizikom usvajanjem politika i procedura za analizu, koncentraciju i diversifikaciju kreditnog rizika unutar Sektora upravljanja rizicima. Također Banka ima usvojene procedure za praćenje rizika likvidnosti unutar Sektora upravljanja rizicima, dok Odjel za operativni rizik i informacijsku sigurnost i interne kontrole prati i procjenjuje razinu operativnog rizika Banke.

Uprava je odgovorna za uspostavljanje i nadzor okvira upravljanja finansijskim rizikom Banke.

Proces upravljanja i kontrole rizicima se na vrijeme prilagođavaju promjenama u operativnom okruženju.

5.2 Kreditni rizik

Kreditni rizik odnosi se na nemogućnosti druge strane da podmiri svoje ugovorne obaveze što rezultira finansijskim gubitkom Banke. Banka je usvojila politiku da posluje samo sa kreditno pouzdanim strankama i da obezbijedi dovoljno kolaterala, gdje se pokaže kao potrebno, kao sredstvo za umanj enje rizika i finansijskih gubitaka.

Maksimalna izloženost kreditnom riziku Banke se ogleda u knjigovodstvenoj vrijednosti finansijskih sredstava u izvještaju o finansijskoj poziciji. Za garancije i potencijalne obaveze, maksimalna izloženost kreditnom riziku je iznos obaveze.

Upravljanje kreditnim rizikom i politike rezervisanja i umanjenja vrijednosti

Izlaganje Banke kreditnom riziku/riziku finansiranja mora biti pokriveno odgovarajućim kolateralom, u skladu sa zakonskim propisima i internim aktom. Vrste kolaterala prihvatljivog za Banku, kao i odnos vrijednosti kolaterala i kredita/finansiranja ili garancije utvrđeni su Procedurom o upravljanju kolateralima.

Kako bi diversificirala rizik i minimizirala koncentraciju kreditnog rizika Banka fokusira finansijske aktivnosti na što veći broj komitenata, sa manjim iznosima.

Banka vodi računa o disperziji rizika prema pojedinim regijama i djelatnostima, nastojeći usmjeravati plasmane u sve privredne grane:

- građanima i samostalnim poduzetnicima,
- individualnim poljoprivrednim proizvođačima,
- privrednim društvima iz trgovinske djelatnosti,
- privrednim društvima iz industrijske djelatnosti,
- privrednim društvima iz ostalih djelatnosti (turizam, ugostiteljstvo i sl.),
- bankama i finansijskim institucijama.

5. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

5.2 Kreditni rizik (nastavak)

Komitet za finansiranje i investicije Banke ili organizacioni dio kome Komitet da ovlaštenje odlučuje o odobravanju pojedinačnog finansiranja ili garancije fizičkih i pravnih lica zbog kojih nastaje ili se povećava izloženost Banke kreditnom riziku/riziku finansiranja/ iz osnova:

- svakog pravnog posla čijom vrijednošću dolazi do izloženosti Banke prema pojedinačnom korisniku ili grupi povezanih lica,
- svakog pravnog posla zbog kojeg bi nastala ili se povećala izloženost Banke prema pojedinačnom korisniku ili grupi povezanih lica.

Izuzetak predstavljaju finansiranja do iznosa 25.000 BAM gdje nadležnost o odobravanju pojedinačnog finansiranja za fizička lica ima rukovodilac filijale. Pojedinačne filijale imaju različite limite.

Pojedinačna finansiranja koja prelaze iznos od 4.000.000 BAM i finansiranja skupina povezanih lica preko 6.000.000 BAM su predmet odobrenja od strane Nadzornog odbora Banke.

Odluka o izlaganju Banke kreditnom riziku/riziku finansiranja prema licima povezanim sa Bankom vrši se u skladu sa Politikama o poslovanju sa povezanim licima i licima u posebnom odnosu sa Bankom.

Odobrovanje finansiranja zaposlenima Banke vrši se u skladu sa Procedurom za finansiranja zaposlenih Banke.

Funkcija upravljanja kreditnim rizikom je odvojena od svakodnevnih poslova vezanih za odnose sa klijentima i poslove kreditiranja / finansiranja. Sektor za upravljanje rizicima vrši procjenu kreditnog rizika svakog pojedinačnog zahtjeva za finansiranje pravnih lica, kao i za zahtjeve preko 25.000 BAM sektora za poslovanje sa stanovništvom. Za iznose od 10.000-25.000 BAM Sektor za upravljanje rizicima radi naknadnu ocjenu visine kreditnog rizika/rizika finansiranja uz određivanje slučajnog uzorka veličine 1/3 predmeta od ukupnog broja odobrenih predmeta od strane rukovodioca filijale.

Sektor za upravljanje rizicima treba da prati limite, odnosno maksimalni nivo eksponiranja, u odnosu na pojedinačne klijente prema pojedinačnom korisniku ili grupi povezanih lica u momentu odobrenja finansiranja u skladu sa zakonskim zahtjevima kao što je dato u nastavku:

- dozvoljeno izlaganje kreditnom riziku bez kolaterala (iznos u BAM) = Priznati kapital banke x 5%;
- veliko izlaganje kreditnom riziku (iznos u BAM) = Priznati kapital banke x 10%;
- najveća izloženost kreditnom riziku (iznos u BAM) = Priznati kapital banke x 25%;

Odjel za administraciju rizika unutar Sektora za upravljanje rizicima prati i kvartalno izvještava Upravu banke o koncentracijama kreditnog rizika u skladu sa Politikom i procedurom za utvrđivanje i praćenje velikih izloženosti i rizika koncentracije. Uprava Banke daje smjernice za otklanjanje eventualnih prekoračenja, te ravnomjerniju raspodjelu, upravljanje i kontrolu postojećih i potencijalnih izlaganja Banke.

Izloženost kreditnom riziku / riziku finansiranja / mora biti pokrivena adekvatnim kolateralom, u skladu sa pravnim i internim propisima. Tipovi kolaterala prihvatljivih za Banku, kao i odnos između vrijednosti kolaterala i iznosa kredita / finansiranja ili garancije su definisani Procedurom za upravljanje kolateralima.

5. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

5.2 Kreditni rizik (nastavak)

Obezvrijeđena finansiranja su ona za koja Banka utvrdi da nije vjerovatno da će moći da naplati svu dospjelu glavicu i profitnu maržu prema odredbama ugovora o finansiranju komitenata.

Pojedinačno obezvrijeđena sredstva su ona sredstva za koja je pojedinačno procijenjeno da su obezvrijeđena i za koja su priznati procijenjeni gubici.

Banka vrši ispravku vrijednosti potraživanja koja predstavljaju procjenu Banke o nastalim gubicima u svom portfoliju finansiranja.

Klasifikacija potraživanja se zasniva na analizi kašnjenja u izmirivanju obaveza i indikatora povrata. U slučaju pojedinačne ispravke vrijednosti finansiranja klijenata, budući procijenjeni tokovi gotovine se diskontuju u skladu sa zahtjevima MSFI 9 kako bi se došlo do odgovarajućeg iznosa ispravke vrijednosti.

Proces obračuna rezervi prolazi kroz nekoliko faza. Klasifikacijski prijedlog dobijen sistemskim pregledom Sektora za upravljanje rizicima vrši prvi set kontrola.

Izvještaj se dalje prosljeđuje Sektoru za poslovanje sa pravnim licima i Sektoru za poslovanje sa stanovništvom za ocjenu klasifikacije i dostavljanje dokaza o očekivanim budućim tokovima.

Sektor za upravljanje rizicima nakon dostavljenih dokaza o očekivanim budućim novčanim tokovima i komentara kreira finalni prijedlog nivoa rezervi i klasifikacije za tekući mjesec.

Uprava Banke razmatra dostavljena obrazloženja Sektora za upravljanje rizicima, komentare Sektora za poslovanje sa pravnim licima, i Sektora za poslovanje sa stanovništvom i donosi konačnu odluku o nivou rezervi za taj mjesec.

Sektor finansija radi knjiženje rezervacija umanjenja vrijednosti, na osnovu dostavljenog konačnog izvještaja o nivou potrebnih rezervi za tekući mjesec.

5. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)**5.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Sljedeća tabela prikazuje maksimalnu izloženost kreditnom riziku stavkama iz izvještaja o finansijskom položaju:

	31.12.2018.			31.12.2017.		
	Bruto	Ispravka	Neto	Bruto	Ispravka	Neto
I. Pregled aktive	1.008.874	(37.821)	971.053	916.621	(28.388)	888.233
Novac i sredstva kod banaka	163.415	(131)	163.284	201.759	(3)	201.756
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	76.335	-	76.335	73.877	-	73.877
Plasmani bankama	63.261	(52)	63.209	26.526	-	26.526
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	-	-	-	30	(1)	29
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	75	-	75	-	-	-
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka	431	-	431	414	-	414
Finansiranje klijenata	703.176	(37.101)	666.075	611.493	(27.885)	583.608
Ostala finansijska imovina	2.181	(537)	1.644	2.522	(499)	2.023
II. Vanbilansne stavke	94.668	(636)	94.032	79.420	(330)	79.090
Činidbene garancije	38.106	(92)	38.014	35.667	(2)	35.665
Odobreni a neiskorišteni iznos finansiranja klijenata	38.134	(483)	37.651	31.631	(327)	31.304
Plative garancije	11.097	(25)	11.072	11.785	(1)	11.784
Akreditivi	7.319	(36)	7.283	325	-	325
Čekovi	12	-	12	12	-	12
Ukupno (I+II)	1.103.542	(38.457)	1.065.085	996.041	(28.718)	967.323

5. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

5.2 Kreditni rizik (nastavak)

U narednoj tabeli su predstavljena finansiranja klijenata po nivoima rizika:

31.12.2018.	S1	S2	S3	Ukupno	Ispravka vrijednosti S1	Ispravka vrijednosti S2	Ispravka vrijednosti S3	Ukupno ispravka vrijednosti	U '000 BAM Neto
Obrtnici	6.138	1.067	456	7.661	112	16	349	477	7.184
Stambena finansiranja	157.470	1.708	6.266	165.444	588	148	4.903	5.639	159.805
Kartice i limiti po tekućim računima	7.373	209	1.195	8.777	161	28	1.194	1.383	7.394
Ostala finansiranja fizičkih lica	108.240	600	1.620	110.460	306	54	1.560	1.920	108.540
Ukupno stanovništvo	279.221	3.584	9.537	292.342	1.167	246	8.006	9.419	282.923
Pravna lica	344.835	23.262	42.737	410.834	2.851	703	24.128	27.682	383.152
Ukupno	624.056	26.846	52.274	703.176	4.018	949	32.134	37.101	666.075
Banke	63.261	-	-	63.261	52	-	-	52	63.209

1.1.2018.	S1	S2	S3	Ukupno	Ispravka vrijednosti S1	Ispravka vrijednosti S2	Ispravka vrijednosti S3	Ukupno ispravka vrijednosti	U '000 BAM Neto
Obrtnici	3.310	1.341	502	5.153	66	25	343	435	4.718
Stambena finansiranja	142.901	2.298	7.175	152.374	632	157	4.832	5.622	146.752
Kartice i limiti po tekućim računima	7.432	242	1.206	8.880	139	43	1.213	1.396	7.484
Ostala finansiranja fizičkih lica	80.192	836	1.525	82.553	220	66	1.256	1.543	81.010
Ukupno stanovništvo	233.835	4.717	10.408	248.960	1.059	292	7.644	8.995	239.965
Pravna lica	294.953	25.815	41.765	362.533	1.418	320	23.985	25.723	336.810
Ukupno	528.788	30.532	52.173	611.493	2.477	612	31.629	34.718	576.775
Banke	26.526	-	-	26.526	20	-	-	20	26.506

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu završenu 31. decembra 2018. godine

5. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

31.12.2017.	Neproblematična potraživanja	Problematična potraživanja	Ukupno	Isprava vrijednosti neproblematičnih potraživanja	Isprava vrijednosti problematičnih potraživanja	Ukupna isprava vrijednosti	Neto
Ukupno stanovništvo	239.041	9.919	248.960	988	6.125	7.113	241.847
Pravna lica	320.726	41.807	362.533	1.839	18.933	20.772	341.761
Ukupno	559.767	51.726	611.493	2.827	25.058	27.885	583.608
Potraživanja od banaka	26.526	-	26.526	-	-	-	26.526

5. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)**5.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Analiza promjena u bruto knjigovodstvenoj vrijednosti i korespondirajućim ECL je kako slijedi:

	S1	S2	S3		
	Grupna	Grupna	Grupna	Individualna	Ukupno
1. januar 2018.	528.788	30.531	8.106	44.067	611.493
Nova finansiranja	344.606	13.292	286	4.338	362.521
Otplaćena finansiranja	(245.704)	(14.438)	(999)	(9.698)	(270.838)
Prelasci u Stage 1	(13.057)	9.336	1.367	2.354	-
Prelasci u Stage 2	8.862	(12.518)	407	3.249	-
Prelasci u Stage 3	560	643	139	(1.342)	-
31. decembar 2018	624.056	26.846	9.306	42.968	703.176
	S1	S2	S3		
	Grupna	Grupna	Grupna	Individualna	Ukupno
1. januar 2018.	2.476	612	7.094	24.534	34.718
Nova finansiranja	2.549	335	251	705	3.839
Otplaćena finansiranja	(889)	(88)	(309)	(3.945)	(5.230)
Nova povećanja/(smanjenja) postojećeg portfolija	2.399	1.719	410	(754)	3.774
Prelasci iz Stage 1	(2.585)	456	1.190	939	-
Prelasci iz Stage 2	63	(2.104)	343	1.698	-
Prelasci iz Stage 3	4	19	-	(23)	-
31. decembar 2018	4.018	949	8.980	23.154	37.101

5. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)**5.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Pregled potraživanja od komitenata i banaka po danima kašnjenja - Nivo 1

					U '000 BAM
31.12.2018.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31- 60 dana	Od 61- 90 dana	Ukupno
Obrtnici	5.924	214	-	-	6.138
Stambena finansiranja	144.951	12.519	-	-	157.470
Kartice i limiti po tekućim računima	6.908	465	-	-	7.373
Ostala finansiranja fizičkih lica	96.821	11.419	-	-	108.240
Ukupno stanovništvo	254.604	24.617	-	-	279.221
Pravna lica	337.338	7.497	-	-	344.835
Ukupno	591.942	32.114	-	-	624.056
od čega: restrukturirana	3.842	1.127	-	-	4.969
Potraživanja od banaka	63.261	-	-	-	63.261
					U '000 BAM
1.1.2018.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31- 60 dana	Od 61- 90 dana	Ukupno
Obrtnici	3.236	74	-	-	3.310
Stambena finansiranja	130.062	12.839	-	-	142.901
Kartice i limiti po tekućim računima	7.027	405	-	-	7.432
Ostala finansiranja fizičkih lica	71.913	8.279	-	-	80.192
Ukupno stanovništvo	212.238	21.597	-	-	233.835
Pravna lica	277.765	17.188	-	-	294.953
Ukupno	490.003	38.785	-	-	528.788
od čega: restrukturirana	-	-	-	-	-
Potraživanja od banaka	26.526	-	-	-	26.526

5. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

5.2 Kreditni rizik (nastavak)

Pregled potraživanja od komitenata i banaka po danima kašnjenja - Nivo 2

						U '000 BAM
31.12.2018.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61- 90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Obrtnici	976	-	80	11	-	1.067
Stambena finansiranja	528	229	610	341	-	1.708
Kartice i limiti po tekućim računima	12	6	150	41	-	209
Ostala finansiranja fizičkih lica	124	71	305	100	-	600
Ukupno stanovništvo	1.640	306	1.145	493	-	3.584
Pravna lica	17.696	4.315	1.067	184	-	23.262
Ukupno	19.336	4.621	2.212	677	-	26.846
od čega: restrukturirana	1.350	-	-	-	-	1.350
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-
						U '000 BAM
1.1.2018.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61- 90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Obrtnici	1.175	70	6	90	-	1.341
Stambena finansiranja	970	93	1.069	166	-	2.298
Kartice i limiti po tekućim računima	13	3	184	42	-	242
Ostala finansiranja fizičkih lica	126	131	451	128	-	836
Ukupno stanovništvo	2.284	297	1.711	426	-	4.718
Pravna lica	22.919	2.112	70	714	-	25.815
Ukupno	25.203	2.409	1.781	1.140	-	30.533
od čega: restrukturirana	879	-	-	-	-	879
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

Nobezvređena potraživanja po danima docnje-neproblematična potraživanja

						U '000 BAM
31.12.2017.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61- 90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Ukupno stanovništvo	214.707	22.054	1.751	529	-	239.041
Pravna lica	300.562	19.373	77	714	-	320.726
Ukupno	515.269	41.427	1.828	1.243	-	559.767
od čega: restrukturirana	879	-	-	-	-	879
Potraživanja od banaka	26.526	-	-	-	-	26.526

5. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

5.2 Kreditni rizik (nastavak)

Pregled potraživanja od komitenata i banaka po danima kašnjenja - Nivo 3

	U '000 BAM					
31.12.2018.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Obrtnici	-	-	-	-	456	456
Stambena finansiranja	21	33	-	1	6.211	6.266
Kartice i limiti po tekućim računima	14	-	2	2	1.177	1.195
Ostala finansiranja fizičkih lica	18	53	12	-	1.537	1.620
Ukupno stanovništvo	53	86	14	3	9.380	9.537
Pravna lica	10.213	760	1.029	30	30.705	42.737
Ukupno	10.266	845	1.043	33	40.085	52.274
od čega:						
restrukturirana	2.370	-	-	-	2.020	4.390
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

	U '000 BAM					
1.1.2018.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Obrtnici	-	-	-	-	502	502
Stambena finansiranja	274	127	20	96	6.658	7.175
Kartice i limiti po tekućim računima	4	3	1	2	1.196	1.206
Ostala finansiranja fizičkih lica	47	30	19	6	1.423	1.525
Ukupno stanovništvo	325	160	40	104	9.779	10.408
Pravna lica	15.685	73	7	-	26.000	41.765
Ukupno	16.010	233	47	104	35.779	52.173
od čega:						
restrukturirana	2.468	-	-	-	-	2.468
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

Obezvredena potraživanja po danima docnje- problematična potraživanja

	U '000 BAM					
31.12.2017.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Ukupno stanovništvo	142	-	-	-	9.780	9.922
Pravna lica	15.804	-	-	-	26.000	41.804
Ukupno	15.946	-	-	-	35.780	51.726
od čega:						
restrukturirana	2.468	-	-	-	-	2.468
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

5. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)**5.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Tabele u nastavku prikazuju kreditni kvalitet i maksimalnu izloženost kreditnom riziku na osnovu internog sistema klasifikacije Banke. Iznosi prikazani u tabeli predstavljaju bruto iznos.

	31. decembar 2018.			1. januar 2018.	
	S1	S2	S3		
	Grupna	Grupna	Grupna	Individualna	Ukupno
Klasa A	615.403	13.348	-	-	628.751
Klasa A 1	8.653	10.010	-	-	18.663
Klasa B	-	2.811	-	-	2.811
Klasa B1	-	678	-	-	678
Klasa C - Default	-	-	9.306	42.968	52.274
Ukupno	624.056	26.846	9.306	42.968	703.176

Pravna lica

	31. decembar 2018.			1. januar 2018.	
	S1	S2	S3		
	Grupna	Grupna	Grupna	Individualna	Ukupno
Klasa A	343.965	11.605	-	-	355.570
Klasa A 1	870	9.808	-	-	10.677
Klasa B	-	1.666	-	-	1.666
Klasa B1	-	183	-	-	184
Klasa C - Default	-	-	2.527	40.210	42.737
Ukupno	344.835	23.262	2.527	40.210	410.834

Obrtnici

	31. decembar 2018.			1. januar 2018.	
	S1	S2	S3		
	Grupna	Grupna	Grupna	Individualna	Ukupno
Klasa A	6.014	976	-	-	6.990
Klasa A 1	124	-	-	-	124
Klasa B	-	80	-	-	80
Klasa B1	-	11	-	-	11
Klasa C - Default	-	-	329	127	456
Ukupno	6.138	1.067	329	127	7.661

5. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

5.2 Kreditni rizik (nastavak)

Stambena finansiranja

	31. decembar 2018.			1. januar 2018.		
	S1	S2	S3			
	Grupna	Grupna	Grupna	Individualna	Ukupno	Ukupno
Klasa A	153.558	611	-	-	154.170	139.637
Klasa A 1	3.912	145	-	-	4.057	4.327
Klasa B	-	610	-	-	610	1.069
Klasa B1	-	342	-	-	342	166
Klasa C - Default	-	-	3.650	2.616	6.266	7.175
Ukupno	157.470	1.708	3.650	2.616	165.444	152.374

Kartice i limiti po tekućim računima

	31. decembar 2018.			1. januar 2018.		
	S1	S2	S3			
	Grupna	Grupna	Grupna	Individualna	Ukupno	Ukupno
Klasa A	7.201	16	-	-	7.217	7.282
Klasa A 1	172	1	-	-	173	162
Klasa B	-	150	-	-	150	187
Klasa B1	-	42	-	-	42	43
Klasa C - Default	-	-	1.181	14	1.195	1.206
Ukupno	7.373	209	1.181	14	8.777	8.880

Ostala finansiranja fizičkih lica

	31. decembar 2018.			1. januar 2018.		
	S1	S2	S3			
	Grupna	Grupna	Grupna	Individualna	Ukupno	Ukupno
Klasa A	104.664	140	-	-	104.804	77.811
Klasa A 1	3.576	55	-	-	3.631	2.637
Klasa B	-	305	-	-	305	452
Klasa B1	-	100	-	-	100	128
Klasa C - Default	-	-	1.620	-	1.620	1.525
Ukupno	108.240	600	1.620	-	110.460	82.553

5. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)**5.2 Kreditni rizik (nastavak)****Gubici zbog umanjnja vrijednosti i politika rezervisanja**

Obezvrijeđena finansiranja su ona za koja Banka utvrdi da nije vjerovatno da će moći da naplati svu dospjelu glavicu i profitnu maržu prema odredbama ugovora o finansiranju komitenata.

Pojedinačno obezvrijeđena sredstva su ona sredstva za koja je pojedinačno procijenjeno da su obezvrijeđena i za koja su priznati procijenjeni gubici.

Banka vrši ispravku vrijednosti potraživanja koja predstavljaju procjenu Banke o nastalim gubicima u svom portfoliju finansiranja.

Klasifikacija potraživanja se zasniva na analizi kašnjenja u izmirivanju obaveza i indikatora povrata.

U slučaju pojedinačne ispravke vrijednosti finansiranja klijenata, budući procijenjeni tokovi gotovine se diskontuju u skladu sa zahtjevima MSFI 9 kako bi se došlo do odgovarajućeg iznosa ispravke vrijednosti.

Finansiranja klijenata umanjena za umanjenje vrijednosti su prikazana u tabeli ispod:

	Ukupna potraživanja po finansiranju klijenata	Umanjenje vrijednosti	Neto potraživanja po finansiranju klijenata
31. decembar 2018.			
Sredstva obezvrijeđena na grupnoj osnovi	660.208	(13.947)	646.261
Pojedinačno obezvrijeđena sredstva	42.968	(23.154)	19.814
	703.176	(37.101)	666.075
01. januar 2018.			
Sredstva obezvrijeđena na grupnoj osnovi	567.308	(10.180)	557.128
Pojedinačno obezvrijeđena sredstva	44.185	(24.537)	19.648
	611.493	(34.718)	576.776
31. decembar 2017.			
Sredstva obezvrijeđena na grupnoj osnovi	567.308	(9.051)	558.257
Pojedinačno obezvrijeđena sredstva	44.185	(18.834)	25.351
	611.493	(27.885)	583.608

U tabeli iznad, portfolio rezervisanja za rizik – grupno uključuju ispravke vrijednosti za neproblematične i problematične dužnike koji se analiziraju na grupnoj osnovi.

Kolateral

Banka, u cilju minimiziranja rizika u poslovanju finansiranja klijenata koristi Proceduru upravljanja kolaterala te za naplatu svojih potraživanja uzima jedan ili više sljedećih instrumenata:

- Novčani depozit,
- Založno pravo na nepokretne stvari,
- Založno pravo na pokretne stvari,
- Založno pravo na zalihe,
- Garancije banaka i korporativne garancije,
- Ustupanje potraživanja –cesija,
- Vrijednosni papiri,
- Polica osiguranja potraživanja,
- Jamstva fizičkih i pravnih lica, države BiH, FBiH i jedinica lokalne uprave.

5. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)**5.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Procjena fer vrijednosti umanjenih sredstava je zasnovana na vrijednosti instrumenta obezbjeđenja procijenjenog u trenutku zaduživanja i ažurira se periodično u skladu sa Procedurom upravljanja kolateralima. U svrhu izračun ispravki vrijednosti (umanjenja vrijednosti) Banka koristi samo novčane depozite, te založna prava na nepokretne i pokretne stvari.

Izloženosti od finansiranja i kolaterali:

	S1	S2	S3	Maksimalna izloženost riziku finansiranja klijenata	Fer vrijednost kolaterala
31. decembar 2018.					
Pravna lica	344.835	23.262	42.737	410.834	236.939
Obrtnici	6.138	1.067	456	7.661	4.161
Stambena finansiranja	157.470	1.708	6.266	165.445	76.559
Kartice i limiti po tekućim računima	7.373	209	1.195	8.777	51
Ostala finansiranja fizičkih lica	108.240	600	1.620	110.459	5.321
Ukupno	624.056	26.846	52.274	703.176	323.032
01. januar 2018.					
Pravna lica	294.953	25.815	41.765	362.533	252.796
Obrtnici	3.309	1.341	502	5.153	3.907
Stambena finansiranja	142.901	2298	7.175	152.374	62.252
Kartice i limiti po tekućim računima	7.432	242	1.206	8.880	51
Ostala finansiranja fizičkih lica	80.192	836	1.525	82.553	6.580
Ukupno	528.787	30.532	52.174	611.493	325.586

	Stanovništvo		Pravna lica		Ukupno	
	Maksimalna izloženost riziku finansiranja klijenata	Fer vrijednost kolaterala	Maksimalna izloženost riziku finansiranja klijenata	Fer vrijednost kolaterala	Maksimalna izloženost riziku finansiranja klijenata	Fer vrijednost kolaterala
31. decembar 2017.						
Neproblematično	239.041	53.695	320.726	186.386	559.767	240.081
Problematicno	9.919	3.313	41.807	22.655	51.726	25.968
Ukupno	248.960	57.008	362.533	209.041	611.493	266.049

5. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)**5.2 Kreditni rizik (nastavak)**

Banka prati koncentraciju kreditnog rizika po privrednim granama i geografskim lokacijama. Koncentracija rizika u neto iznosima bilansne izloženosti po privrednim granama je kako slijedi:

Koncentracija rizika po privrednim sektorima	2018.		2017.	
	'ooo BAM	%	'ooo BAM	%
Trgovina	110.330	16,6%	104.576	17,9%
Proizvodnja	124.946	18,8%	104.391	17,9%
Građevinarstvo	28.360	4,3%	30.072	5,1%
Transport i komunikacije	18.080	2,7%	14.564	2,5%
Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	6.325	0,9%	6.564	1,3%
Nekretnine	9.069	1,4%	13.530	2,3%
Turizam	12.700	1,9%	18.580	3,3%
Školstvo i ostale javne usluge	8.049	1,2%	5.693	0,9%
Finansijske institucije	94	0,0%	115	0,0%
Ostalo	65.199	9,8%	43.673	7,5%
Ukupno preduzeća	383.152	57,5%	341.758	58,7%
Stambeni	159.674	24,0%	148.268	25,4%
Ostalo	116.065	17,4%	88.636	15,1%
Samostalne zanatske radnje	7.184	1,1%	4.946	0,8%
Ukupno stanovništvo	282.923	42,5%	241.850	41,3%
Ukupno	666.075	100%	583.608	100,0%

Struktura finansiranja klijenata se redovno nadgleda od strane Sektora za upravljanje kreditnim i tržišnim rizikom kao i Komiteta za finansiranje i investicije u cilju prepoznavanja mogućih događaja koji bi mogli imati veliki utjecaj na portfolio finansiranja klijenata (uobičajeni rizični faktori) i ukoliko je potrebno ublažiti izloženost Banke prema određenim sektorima u ekonomiji.

Finansiranja su odobrena klijentima u Bosni i Hercegovini.

5. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)**5.2 Kreditni rizik (nastavak)*****Reprogrami i restrukturiranja***

Restrukturirana imovina predstavlja imovinu koja je refinansirana, reprogramirana ili na neki drugi način konvertovana, odnosno imovina kod koje su, zbog korisnikovih promijenjenih uslova i otplatnih sposobnosti, odnosno zbog njegove nemogućnosti otplate prema inicijalno ugovorenom planu ili zbog izmijenjene (na niže) tekuće tržišne stope, ranije ugovoreni rokovi (rok ili otplatni plan) i/ili drugi uslovi naknadno promijenjeni kako bi Banka korisniku omogućila lakše servisiranje obaveza, a što je sigurnije i za Banku. Odluku o restrukturiranju obaveza klijenta donosi Komitet za finansiranje i investicije.

Reprogramirana i restrukturirana finansiranja u toku 2018. i 2017. godine data su u nastavku:

	Broj ponovno ugovorenih finansiranja klijenata	Vrijednost
2018.		
Pravna lica	7	12.105
Fizička lica i poduzetnici	1	33
	8	12.138
2017.		
Pravna lica	7	3.717
Fizička lica i poduzetnici	4	116
Ukupno	11	3.833

Bosna Bank International d.d., Sarajevo
Napomene uz finansijske izvještaje za godinu završenu 31. decembra 2018. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)

Stanja reprogramiranih i restrukturiranih finansiranja na dan 31. decembra 2018. i 2017. godine data su u nastavku:

	Bruto restruktuirana potraživanja 31.12.2017./1.1.2018.	Nova restruktuirana potraživanja	Smanjenje restruktuiranih potraživanja	Bruto 31.12.2018.	Neto 31.12.2018.
Obrtnici	-	-	-	-	-
Stambena i hipotekarna finansiranja	82	-	6	76	33
Kreditne kartice i limiti po tekućim računima	-	-	-	-	-
Ostala finansiranja fizičkih lica	29	-	2	27	27
Stanovništvo	111		8	103	60
Pravna lica	3,236	7,670	300	10,606	9,303
Ukupno	3,347	7,670	308	10,709	9,363
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-

5. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

5.2 Kreditni rizik (nastavak)

Intenzivno praćenje klijenata

Za klijente čiji plasmani još ne ispunjavaju uslove za prijenos u nekvalitetnu aktivu, a zahtijevaju pažljivu obradu i praćenje poslovanja, Banka uvodi intenzivno praćenje. Takve klijente Banka zbog različitih uzroka u poslovanju (značajan obim plasmana, izrazito negativan trend poslovanja, povećanje zaduženosti, utvrđivanje adekvatnosti kapitala klijenta, neplaćanje ili neredovno plaćanje obaveza) uvrštava na listu za intenzivno praćenje. Inicijativa za uvrštavanje određenog klijenta na listu za intenzivno praćenje dolazi od poslovnih dijelova Banke, a donošenje odluke o uvrštavanju klijenata na listu za intenzivno praćenje je u nadležnosti Uprave Banke. Intenzivno praćenje znači da praćenje klijenata ostaje u poslovnom djelu Banke, a u njegovu obradu se uključuju zaposlenici Odjeljenja za praćenje naplate problematičnih potraživanja i reprogramiranje i po potrebi i zaposlenici Službe pravnih poslova.

Intenzivno praćenje klijenata prestaje u sljedećim slučajevima:

- razrješenjem svih plasmana Banke prema klijentu (naplatom ili otpisom),
- donošenjem odluke Komiteta za finansiranje i investicije Banke o prijenosu potraživanja klijenata u Odjeljenje za praćenje naplate problematičnih potraživanja i reprogramiranje (u slučaju neispunjavanja strategije, odnosno daljeg pogoršanja položaja),
- pokretanjem stečajnog postupka nad komitentom,
- u drugim slučajevima kada rukovodstvo Banke donese odluku o prestanku intenzivnog praćenja komitenta.

5. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

5.3 Tržišni rizik

Banka je izložena tržišnom riziku koji predstavlja rizik da će dolaziti do promjena fer vrijednosti budućih novčanih tokova finansijskog instrumenta uslijed promjena cijena na tržištu. Tržišni rizik proističe iz otvorenih pozicija po osnovu profitne marže, valuta i kapitalnih proizvoda, koji su svi izloženi općim i specifičnim tržišnim kretanjima i promjenama u nivou proizvoljnosti tržišnih stopa i cijena kao što su profitne marže, kurs stranih valuta i cijene kapitala.

Uprava postavlja ograničenja i daje uputstva za praćenje i umanjivanje tržišnog rizika, koje redovno nadgledaju odbori za upravljanje rizikom Banke.

5.4 Valutni rizik

Izloženost valutnom riziku proizlazi iz aktivnosti finansiranja, depozitnih i aktivnosti trgovanja i kontrolira se dnevno, prema zakonskim i interno utvrđenim limitima po pojedinim valutama, te u ukupnom iznosu za sva sredstva i obaveze denominirane u stranu valutu ili vezane za stranu valutu.

Dnevno upravljanje valutnom pozicijom Banke, temeljem zakonske regulative i internih pravila, je odgovornost Sektor sredstava i finansijskih institucija.

U cilju učinkovitijeg upravljanja valutnim rizikom Banka prati ekonomske i druge poslovne promjene u okruženju, radi predviđanja mogućih promjena u aktivnostima vezanim uz strane valute, kursovima i riziku stranih valuta.

5. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)**5.4 Valutni rizik (nastavak)**

Banka je imala slijedeće značajne valutne pozicije na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine. Banka ima veliki broj ugovora s valutnom klauzulom. Vrijednost u domaćoj valuti glavnice i profitne marže kod takvih ugovora određuje se kretanjem kursa strane valute.

Na dan 31. decembra 2018.	BAM	EUR	USD	Ostale valute	Ukupno
Finansijska imovina	126.588	27.017	2.587	7.092	163.284
Novac i sredstva kod banaka	76.335	-	-	-	76.335
Obavezna rezerva kod CBBH				-	
Plasmani bankama	47	42.619	20.543	-	63.209
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz OSD	28	45	2	-	75
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka	431	-	-	-	431
Finansiranje klijenata	666.075	-	-	-	666.075
Ostala finansijska imovina	1.371	159	113	1	1.644
Ukupna finansijska imovina	870.875	69.840	23.245	7.093	971.053
Finansijske obaveze					
Depoziti banaka	-	51.844	-	-	51.844
Depoziti klijenata	465.812	191.224	22.925	6.266	686.227
Obaveze za primljene pozajmice	3.736	97.791	-	-	101.527
Ostale finansijske obaveze	10.116	897	180	1	11.194
Ukupno finansijske obaveze	479.664	341.756	23.105	6.267	850.792
Neto devizna pozicija	391.211	(271.916)	140	826	120.261

5. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

5.4 Valutni rizik (nastavak)

Na dan 31. decembra 2017.	BAM	EUR	USD	Ostale valute	Ukupno
Finansijska imovina					
Novac i sredstva kod banaka	150.200	34.014	12.113	5.429	201.756
Obavezna rezerva kod CBBH	73.877	-	-	-	73.877
Plasmani bankama	47	16.628	9.851	-	26.526
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	28	-	1	-	29
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka	414	-	-	-	414
Finansiranje klijenata	583.608	-	-	-	583.608
Ostala finansijska imovina	1.852	169	-	1	2.022
Ukupna finansijska imovina	810.026	50.811	21.965	5.430	888.232
Finansijske obaveze					
Depoziti banaka	-	41.081	-	-	41.081
Depoziti klijenata	426.102	163.037	21.748	5.054	615.941
Obaveze za primljene pozajmice	3.586	97.792	-	-	101.378
Ostale finansijske obaveze	8.064	4.933	63	1	13.061
Ukupno finansijske obaveze	437.752	306.843	21.811	5.055	771.461
Neto devizna pozicija	372.274	(256.032)	154	375	116.771

Razlika u neto deviznoj poziciji u 2018. i 2017. godini proizlazi iz činjenice da su finansiranja sa valutnom klauzulom vezanom za EUR iskazana u poziciji BAM. Obzirom, da pozicije ostalih valuta ne pokazuju značajniju neusklađenost, Banka nije u značajnoj mjeri izložena valutnom riziku.

Analiza osjetljivosti - strane valute

Banka je uglavnom izložena valutama EUR i USD budući da je BAM fiksno vezan za EUR (1 EUR = 1.95583 BAM). Izmjena kursa bi zahtijevala izmjenu zakona i usvajanje od Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine. Značajnija izloženost deviznom riziku je prisutna za valute USD. Analiza osjetljivosti urađena je na bazi 10%-tnog povećanja ili smanjenja kursa USDa u odnosu na domaću valutu.

	Efekat USD	
	2018.	2017.
Promjena rezultata (+/-)	14	15

Banka uzima izloženost na efektne promjene na prevladavajuće kursne razlike na finansijsku poziciju i novčani tok. Banka prati svoj valutni položaj u odnosu na udovoljavanje regulatornim zahtjevima koje je Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine definirala kao limite otvorenih pozicija. Banka nastoji sučeliti svoju imovinu i obaveze u stranim valutama kako bi izbjegla izloženost valutnom riziku.

5. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

5.5 Upravljanje rizikom profitne marže

Poslovanje Banke je pod utjecajem rizika promjene profitnih marži, u onoj mjeri u kojoj imovina i obaveze koji nose profitnu maržu dospijevaju ili im se mijenjaju profitne marže u različitim trenucima ili u različitim iznosima.

Većina ugovora o finansiranju pravnih i fizičkih lica su inicijalno ugovoreni sa profitnim maržama koje su zasnovane na šestomjesečnom ili jednogodišnjem EURIBOR-u. Promjena marži se vrši u skladu sa promjenama na tržištu.

Osjetljivost imovine i obaveza na kretanje profitne marže

Tabela u nastavku daje kratak prikaz izloženosti Banke riziku profitne marže na kraju godine. Sredstva i obaveze Banke su u tabeli prikazani po knjigovodstvenoj vrijednosti i kategorizirani po ugovorenom roku dospijeća ili promjene profitne marže.

Bosna Bank International d.d., Sarajevo
Napomene uz finansijske izvještaje za godinu završenu 31. decembra 2018. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)

5. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

5.5 Upravljanje rizikom profitne marže (nastavak)

Na dan 31. decembra 2018.	Bez profitne marže	Manje od 1 mjes.	Od 1 do 3 mjes.	Od 3 mjes. do 1 god.	Od 1 do 5 god.	Preko 5 god.	Ukupno	Fiksna profitna marža
Finansijska aktiva								
Novac i sredstva kod banaka	50.886	112.398	-	-	-	-	163.284	112.398
Obavezna rezerva kod CBBH	-	76.335	-	-	-	-	76.335	76.335
Plasmani kod drugih banaka	-	110	63.099	-	-	-	63.209	63.209
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	75	-	-	-	-	-	75	-
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti/gubitka	431	-	-	-	-	-	431	-
Finansiranje klijenata	25.713	29.905	39.435	174.338	269.795	126.889	666.075	-
Ostala finansijska aktiva	1.644	-	-	-	-	-	1.644	-
Ukupno finansijska aktiva	78.749	218.748	102.534	174.338	269.795	126.889	971.053	251.942
Finansijske obaveze								
Depoziti banaka	-	32.277	-	9	19.558	-	51.844	51.844
Depoziti klijenata	316.099	18.566	17.896	195.675	136.506	1.485	686.227	407.306
Obaveze za primljene pozajmice	101.527	-	-	-	-	-	101.527	984
Ostale finansijske obaveze	11.194	-	-	-	-	-	11.194	-
Ukupno finansijske obaveze	428.820	50.843	17.896	195.684	156.064	1.485	850.792	460.134
Neuskladenost profitne marže	(350.071)	167.905	84.638	(21.346)	113.731	125.404	120.261	(208.192)

Bosna Bank International d.d., Sarajevo
Napomene uz finansijske izvještaje za godinu završenu 31. decembra 2018. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)

5. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

5.5 Upravljanje rizikom profitne marže (nastavak)

Na dan 31. decembra 2017.	Bez profitne marže	Manje od 1 mjes.	Od 1 do 3 mjes.	Od 3 mjes. do 1 god.	Od 1 do 5 god.	Preko 5 god.	Ukupno	Fiksna profitna marža
Finansijska aktiva								
Novac i sredstva kod banaka	62.199	139.557	-	-	-	-	201.756	139.557
Obevezna rezerva kod CBBH	-	73.877	-	-	-	-	73.877	73.877
Plasmani kod drugih banaka	-	20.659	5.867	-	-	-	26.526	26.526
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	29	-	-	-	-	-	29	-
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti/gubitka	414	-	-	-	-	-	414	-
Finansiranje klijenata	26.160	41.476	33.365	141.338	239.297	101.972	583.608	-
Ostala finansijska aktiva	2.522	-	-	-	-	-	2.522	-
Ukupno finansijska aktiva	90.824	275.569	39.232	141.338	239.297	101.972	888.232	239.960
Finansijske obaveze								
Depoziti banaka	-	21.518	-	5	19.558	-	41.081	41.081
Depoziti klijenata	268.361	19.820	7.503	146.826	173.316	115	615.941	347.579
Obaveze za primljene pozajmice	100.814	-	98	98	368	-	101.378	565
Ostale finansijske obaveze	13.061	-	-	-	-	-	13.061	-
Ukupno finansijske obaveze	382.236	41.338	7.601	146.929	193.242	115	771.461	389.225
Neusklađenost profitne marže	(291.412)	234.231	31.631	(5.591)	46.055	101.857	116.771	(149.265)

Analiza osjetljivosti – profitna marža

U zavisnosti od neto zaduženosti u nekom vremenskom periodu, bilo koja promjena profitne marže ima proporcionalan uticaj na rezultat Banke. Izloženost Banke stopama profitnih marži na fiksnu imovinu i obaveze je detaljno prikazana u dijelu koji govori o upravljanju rizikom likvidnosti.

Da su profitne marže na plasmane i depozite bile za 1% više/nije, sa svim ostalim parametrima nepromijenjenim, dobit/gubitak bi bio viši/nizi za iznos 216 hiljada BAM (2017. godina: 194 hiljade BAM), zbog viših/nizih troškova profitnih marži.

5. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

5.6 Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti nastaje u finansiranju aktivnosti Banke i u upravljanju pozicijama. Tretirajući rizik likvidnosti Banka konsolidira svoje operacije u skladu sa relevantnim odlukama i internim politikama usmjerenim na održavanje rezervi likvidnosti, harmonizaciju sredstava i obaveza sa indikatorima i limitima likvidnosti.

Banka ima pristup raznolikim izvorima finansiranja. Sredstva se prikupljaju putem velikog broja instrumenata uključujući različite vrste depozita građana i pravnih lica, uzete namjenske kreditne linije/pozajmice i dionički kapital. To povećava fleksibilnost finansiranja, ograničava ovisnost o bilo kojem pojedinačnom izvoru i općenito umanjuje trošak finansiranja.

Banka nastoji održavati ravnotežu između kontinuiteta finansiranja i fleksibilnosti korištenjem obaveza različitih dospeljeća. Banka kontinuirano procjenjuje rizik likvidnosti identificirajući i prateći promjene u finansiranju koje su potrebne za dostizanje poslovnih ciljeva. Nadalje, Banka drži portfolio likvidne imovine kao dio svoje strategije upravljanja rizikom likvidnosti.

Ročnost imovine i obaveza te kapitala i rezervi Banke na dan 31. decembra 2018. i 2017. godine prikazana je u tabeli u nastavku na osnovi preostalog ugovornog dospeljeća, uz izuzetak vlasničkih udjela raspoloživih za prodaju koji su razvrstani u skladu s njihovom sekundarnom likvidnošću, u periodu dospeljeća do jednog mjeseca kao i obavezna rezerva.

Bosna Bank International d.d., Sarajevo
Napomene uz finansijske izvještaje za godinu završenu 31. decembra 2018. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)

5. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

5.6 Rizik likvidnosti (nastavak)

Na dan 31. decembra 2018.	Manje od 1 mjes.	Od 1 do 3 mjes.	Od 3 mjes. do 1 god.	Od 1 do 5 god.	Preko 5 god.	Ukupno
Finansijska imovina						
Novac i sredstva kod Banaka	163.415	-	-	-	-	163.415
Obavezna rezerva kod CBBH	76.335	-	-	-	-	76.335
Plasmani kod drugih Banaka	112	63.149	-	-	-	63.261
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	75	-	-	-	-	75
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti/gubitka	431	-	-	-	-	431
Finansiranje clijenata	60.186	41.882	184.201	288.731	128.176	703.176
Ostala finansijska imovina	2.181	-	-	-	-	2.181
Ukupna finansijska imovina	302.735	105.031	184.201	288.731	128.176	1.008.874
Finansijske obaveze						
Depoziti banaka	32.277	-	9	19.558	-	51.844
Depoziti clijenata	328.808	18.098	197.023	138.179	4.119	686.227
Obaveze za primljene Pozajmice	-	-	401	101.126	-	101.527
Ostale finansijske obaveze	11.194	-	-	-	-	11.194
Ukupno finansijske obaveze	372.279	18.098	197.433	258.863	4.119	850.701
Potencijalne i preuzete obaveze	94.668	-	-	-	-	94.668
Neuskladenost ročne strukture	(164.212)	86.933	(13.232)	29.868	124.057	63.415

Bosna Bank International d.d., Sarajevo
Napomene uz finansijske izvještaje za godinu završenu 31. decembra 2018. godine
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama BAM, osim ako nije drugačije naznačeno)

5. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

5.6 Rizik likvidnosti (nastavak)

Na dan 31. decembra 2017.	Manje od 1 mjes.	Od 1 do 3 mjes.	Od 3 mjes. do 1 god.	Od 1 do 5 god.	Preko 5 god.	Ukupno
Finansijska imovina						
Novac i sredstva kod Banaka	201.759	-	-	-	-	201.759
Obavezna rezerva kod CBBH	73.877	-	-	-	-	73.877
Plasmani kod drugih Banaka	20.659	5.867	-	-	-	26.526
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	29	-	-	-	-	29
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti/gubitka	414	-	-	-	-	414
Finansiranje klijenata	65.459	35.309	151.180	256.303	103.242	611.493
Ostala finansijska imovina	2.522	-	-	-	-	2.522
Ukupna finansijska imovina	364.719	41.176	151.180	256.303	103.242	916.620
Finansijske obaveze						
Depoziti banaka	21.518	-	5	19.558	-	41.081
Depoziti klijenata	282.214	7.562	148.260	174.690	3.215	615.941
Obaveze za primljene Pozajmice	-	98	98	101.182	-	101.378
Ostale finansijske obaveze	13.061	-	-	-	-	13.061
Ukupno finansijske obaveze	316.793	7.660	148.363	295.430	3.215	771.461
Potencijalne i preuzete obaveze	79.420	-	-	-	-	79.420
Neuskladenost ročne strukture	(31.494)	33.516	2.817	(39.127)	100.027	65.739

5. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)**5.7 Prezentacija finansijskih instrumenata po klasifikaciji**

U svrhu mjerenja, MSFI 9 "Finansijski instrumenti" Banka klasificira finansijska sredstva po slijedećim kategorijama: (a)finansiranje komitenata i potraživanja, (b)finansijska sredstva po fer vrijednosti iskazana kroz dobit ili gubitak i (c)finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobiti. Finansijske obaveze se klasificiraju kao ostale finansijske obaveze.

Slijedeće tabele prikazuju usklađivanje finansijskih sredstava prema navedenoj klasifikaciji.

31. decembar 2018.	Finansiranje komitenata i potraživanja	Po fer vrijednosti iskazana kroz dobit ili gubitak	Po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvat nu dobit	Ukupno
Imovina				
Novac i novčani ekvivalenti	163.284	-	-	163.284
Obavezna rezerva kod Centralne banke	76.335	-	-	76.335
Plasmani bankama	63.209	-	-	63.209
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	-	-	75	75
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka	-	431	-	431
Finansiranje klijenata	666.075	-	-	666.075
Ostala finansijska imovina	1.644	-	-	1.644
	970.547	431	75	971.053

1.januar 2018.	Finansiranje komitenata i potraživanja	Po fer vrijednosti iskazana kroz dobit ili gubitak	Po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvat nu dobit	Ukupno
Imovina				
Novac i novčani ekvivalenti	201.637	-	-	201.637
Obavezna rezerva kod Centralne banke	73.877	-	-	73.877
Plasmani bankama	26.506	-	-	26.506
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	-	-	29	29
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka	-	414	-	414
Finansiranje klijenata	576.775	-	-	576.775
Ostala finansijska imovina	2.022	-	-	2.022
	880.817	414	29	881.260

31. decembar 2017.	Finansiranje komitenata i potraživanja	Po fer vrijednosti iskazana kroz dobit ili gubitak	Sredstva namijenjen a prodaji	Ukupno
Imovina				
Novac i novčani ekvivalenti	201.756	-	-	201.756
Obavezna rezerva kod Centralne banke	73.877	-	-	73.877
Plasmani bankama	26.526	-	-	26.526
Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	-	-	29	29
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka	-	414	-	414
Finansiranje klijenata	583.608	-	-	583.608
Ostala finansijska imovina	2.022	-	-	2.022
	887.789	414	29	888.232

5. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)**5.8 Procjena fer vrijednosti**

Tabela ispod analizira finansijske instrumente iskazane po fer vrijednosti, metodom procjene. Različiti nivoi su definisani na slijedeći način:

- Kotirane cijene (neprilagođene) na aktivnim tržištima za identičnu imovinu i obaveze (Nivo 1), gdje su kotirane cijene stvarne trgovine često na raspolaganju (tj. preko 90% dana trgovanja u godini)
- Inputi osim kotiranih cijena uključenih u nivou 1 koji su vidljivi za imovinu ili obavezu, direktno (kao cijene) ili indirektno (izvedeni iz cijena) (Nivo 2).
- Inputi za imovinu ili obavezu koji se ne zasnivaju na vidljivim podacima tržišta (neuočljivi inputi) (Nivo 3).

Naredna tabela predstavlja finansijsku imovinu i obaveze Banke izmjerene po fer vrijednosti na dan 31. decembar 2018. godine.

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
<i>Imovina</i>				
Finansijska sredstva:	-	75	-	75
- Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	-	-	-	-
- Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka	-	431	-	431
Ukupna sredstva	-	506	-	506

Naredna tabela predstavlja finansijsku imovinu i obaveze Banke izmjerene po fer vrijednosti na dan 31. decembar 2017. godine.

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
<i>Imovina</i>				
Finansijska sredstva:	-	29	-	29
- Finansijska imovina raspoloživa za prodaju	-	-	-	-
- Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka	-	414	-	414
Ukupna sredstva	-	443	-	443

Tehnike vrednovanja koje se koriste za određivanje fer vrijednosti

Specifične tehnike vrednovanja koje se koriste za vrednovanje finansijskih instrumenata uključuju:

- korištenje kotirane tržišne cijene ili kvote dilera za slične instrumente
- fer vrijednost preostalih finansijskih instrumenata se određuje pomoću analize diskontiranog novčanog toka.

Sve procjene fer vrijednosti uključene su u nivo 2, osim za vlasničke vrijednosne papire koji ne kotiraju na berzi, gdje su procjene fer vrijednosti utvrđene na osnovu sadašnje vrijednosti i korištenih diskontovanih stopa prilagođenih za rizik ugovorne strane ili vlastiti kreditni rizik.

5. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

5.9 Upravljanje kapitalom

Ciljevi Banke pri upravljanju kapitalom koji je širi koncept od „dioničkog kapitala“ iz izvještaja o finansijskom položaju jesu:

- Zadovoljiti kapitalne uslove koje su postavili regulatori bankarskog tržišta u domaćem okruženju;
- Očuvati sposobnost Banke da nastavi s poslovanjem u cilju nastavka osiguravanja povrata dioničarima i beneficija ostalim zainteresovanim stranama;
- Održati jaku kapitalnu osnovu u cilju razvoja poslovanja.

Uprava Banke kao i Odbor upravljanja aktivom i pasivom redovno nadgleda adekvatnost i stanje kapitala na osnovu odgovarajućih internih akata i regulativa koje propisuje Agencija.

Dana 13. oktobra 2017. godine FBA je donijela novu Odluku o izračunavanju kapitala banke (Službene novine FBiH, broj: 81/17) (u daljem tekstu: Odluka), čija je primjena, u smislu izvještavanja Banke prema FBA, obavezna od 31. marta 2018. godine. Izvještaji za 2017. godinu su se u FBA dostavljali u skladu sa odredbama ranijih odluka, koje su prestale da važe stupanjem na snagu nove Odluke, a u prijelaznom periodu od 1. januara do 31. decembra 2018. godine su se svi propisani izvještaji prema FBA dostavljali istovremeno u skladu sa odredbama ranijih odluka i u skladu sa ovom novom Odlukom. Stupanjem na snagu nove Odluke prestaju da važe:

- Odluka o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom banaka i kapitalnoj zaštiti (Službene novine Federacije BiH, broj: 46/14), osim člana 18., kojim je propisan način i rokovi izvještavanja u definisanom prijelaznom periodu,
- Odluka o minimalnim standardima za upravljanje operativnim rizikom u bankama (Službene novine Federacije BiH, br. 6/08, 52/08, 40/09), osim člana 14., kojim je propisan način i rokovi izvještavanja u definisanom prijelaznom periodu,
- Odluka o minimalnim standardima za upravljanje tržišnim rizicima u bankama (Službene novine Federacije BiH, br. 55/07, 81/07, 06/08, 52/08, 79/09), kao i pripadajuće Uputstvo za primjenu navedene odluke.

Banka, u skladu sa ovom Odlukom, mora u svakom trenutku ispunjavati sljedeći minimum kapitalnih zahtjeva:

1. stopu redovnog osnovnog kapitala od 6,75% (CET1 stopa), kao odnos redovnog osnovnog kapitala i ukupnog iznosa izloženosti riziku,
2. stopu osnovnog kapitala od 9% (T1 stopa), kao odnos osnovnog kapitala i ukupnog iznosa izloženosti riziku i
3. stopu regulatornog kapitala od 12%, kao odnos regulatornog kapitala i ukupnog iznosa izloženosti riziku.

Prema ovoj Odluci, Regulatorni kapital Banke predstavlja zbir osnovnog i dopunskog kapitala, nakon regulatornih usklađivanja, i to:

1. Osnovni kapital Banke (Tier 1) predstavlja zbir stavki redovnog osnovnog kapitala (CET1) nakon regulatornih usklađivanja i stavki dodatnog osnovnog kapitala (AT1) nakon regulatornih usklađivanja.
2. Dopunski kapital Banke (Tier 2) je zbir instrumenata kapitala, subordinisanih dugova, općih rezervi za kreditne gubitke i drugih stavki dopunskog kapitala nakon umanjenja za regulatorna usklađivanja, koji ne može biti veći od jedne trećine osnovnog kapitala.
3. Iznos nedostajućih rezervi za kreditne gubitke po regulatornim zahtjevima predstavlja odbitnu stavku prilikom izračuna regulatornog kapitala.

Ukupan iznos izloženosti riziku Banka izračunava kao zbir sljedećih stavki:

- iznosi izloženosti ponderisani rizikom za kreditni rizik,
- kapitalni zahtjevi koji se odnose na tržišne rizike (valutni rizik, rizik namirenja, robni rizik) i
- kapitalni zahtjevi za operativni rizik.

5. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

5.9 Upravljanje kapitalom

U narednoj tabeli dat je kratak prikaz strukture regulatornog kapitala i stopa adekvatnosti kapitala Banke prema novom obračunu:

	31. decembar 2018.
Regulatorni kapital Banke	118.574
Iznosi izloženosti ponderisane rizikom za kreditni rizik	648.594
Izloženosti riziku za valutni rizik	21.999
Izloženosti riziku za operativni rizik	64.625
Ukupan iznos izloženosti riziku	735.218
Stopa redovnog osnovnog kapitala	16,1%
Stopa osnovnog kapitala	16,1%
Stopa regulatornog kapitala	16,1%
Stopa redovnog osnovnog kapitala uključujući usklađenja iz Stuba 2	7,83%
Stopa osnovnog kapitala uključujući usklađenja iz Stuba 2	10,44%
Stopa regulatornog kapitala uključujući usklađenja iz Stuba 2	13,92%

U narednoj tabeli dat je kratak prikaz strukture regulatornog kapitala i stopa adekvatnosti kapitala Banke prema starom obračunu za godine završene na dan 31. decembra 2018. i 2017.

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Neto kapital Banke u skladu sa zahtjevima FBA		
Osnovni kapital	132.703	131.449
Dopunski kapital	9.548	8.267
Nedostajuće rezerve za kreditne gubitke po regulatornom zahtjevu	(22.236)	(22.126)
Iznos neto kapital	120.015	117.590
Rizik ponderisane aktive i kreditnih ekvivalenata	722.217	625.584
POR (ponderisani operativni rizik)	41.625	35.786
Ukupno ponderisani rizici	763.842	661.370
Stopa adekvatnosti kapitala na dan 31.decembar	15,7%	17,8%

Minimalna stopa adekvatnosti kapitala, po novoj regulativi iznosi 14,5%, za razliku od ranije važeće regulative, prema kojoj je stopa adekvatnosti iznosila 12%.

Uprava Banke smatra da je Banka u toku 2018. i 2017. godine bila u potpunosti usklađena sa zahtjevima za upravljanjem kapitalom u skladu sa zahtjevima internih akata i regulativa koje propisuje Agencija.

6. Ključne računovodstvene procjene i pretpostavke

Banka pravi procjene i pretpostavke o neizvjesnim događajima, uključujući procjene i prosudbe o budućnosti. Takve računovodstvene pretpostavke i procjene redovno se provjeravaju, a zasnivaju se na historijskom iskustvu i ostalim faktorima poput očekivanog toka budućih događaja koji se može realno pretpostaviti u postojećim okolnostima, ali uprkos tome neizbježno predstavljaju izvore neizvjesnosti procjena. Procjena umanjenja vrijednosti portfolija finansiranja klijenata Banke, predstavlja najznačajniji izvor neizvjesnosti procjena. Ti i ostali ključni izvori neizvjesnosti procjene, koji imaju značajan rizik uzrokovanja materijalnih usklađenosti knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza u narednoj finansijskoj godini, opisani su u nastavku.

Umanjenje vrijednosti finansiranja klijenata

Banka redovno pregleda svoj portfolio kako bi procijenila adekvatnost umanjenja vrijednosti. U odluci da li umanjenje vrijednosti treba biti priznato kroz izvještaj o svebuhvatnoj dobiti za godinu, Banka pravi procjenu da li postoje bilo kakvi događaji koji indiciraju da postoji mjerljivo smanjenje procijenjenih budućih novčanih tokova na nivou portfolija prije nego što se umanjenje može identifikovati na nivou individualne izloženosti. Ovi događaji mogu uključivati podatke koji upućuju da postoji negativna promjena u naplativosti potraživanja od dužnika u grupi, ili ukoliko postoje državni ili lokalni ekonomski uslovi koji koreliraju sa nenaplativosti imovine u grupi. Uprava koristi procjene bazirano na historijskom trošku za imovinu koja ima karakteristike kreditnog rizika i objektivne dokaze o umanjenju vrijednosti slične onima na nivou portfolija. Metodologija i pretpostavke korištene pri procjeni iznosa i vremenskog aspekta budućih gotovinskih tokova se redovno pregleda kako bi se smanjila razlika između procijenjenih i stvarnih gubitaka.

Rezervisanja za otpremnine

Rezervisanja za otpremnine se određuju pomoću metode projektovanja po jedinici prava. Ova metoda polazi od toga da svaki period službe dovodi do stvaranja dodatne jedinice prava na naknadu i svaka jedinica se odvojeno mjeri da bi se izračunala konačna obaveza. Obaveza se iskazuje u sadašnjoj vrijednosti budućih novčanih tokova koristeći diskontnu stopu koja odgovara kamatnoj stopi državnih obveznica.

Stechena imovina

Stechena imovina predstavljaju finansijska i nefinansijska sredstva koje Banka stekne u procesu izmirenja finansiranja komitenata u kašnjenju. Ova sredstva se inicijalno priznaju po fer vrijednosti po sticanju i uključuju se u stavke nekretnine i oprema, ostala sredstva ili zalihe u sklopu ostalih sredstava, u zavisnosti od njihove prirode i namjera Banke kada je riječ o povratu ovih sredstava, a naknadno se ponovo mjere i prikazuju u skladu sa računovodstvenim politikama namijenjenim za ove kategorije sredstava.

Oporezivanje

Banka formira poreznu obavezu u skladu s poreznim zakonima Federacije Bosne i Hercegovine. Porezna prijava podložna je odobravanju od strane poreznih vlasti koje imaju pravo naknadno pregledati poslovne knjige poreznog obveznika. Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Banke mogu se razlikovati od tumačenja Uprave. Kao rezultat navedenog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Banci može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata koje mogu biti značajne. U skladu sa Zakonom o Poreskoj upravi Federacije Bosne i Hercegovine, period zastarjelosti poreske obaveze je pet godina. To praktično znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od pet godina od trenutka kada je obaveza nastala.

7. Neto prihod od finansiranja ulaganja

	2018.	2017.
Prihodi od finansiranja pravnih lica (Musharaka)	17.333	17.159
Prihodi od finansiranja fizičkih lica (Musharaka, Ijara)	14.888	13.428
Prihod od poslovanja sa drugim bankama (Murabaha, Wakala)	1.218	943
Prihodi od obavezne rezerve		
<i>Prihodi od finansiranja i ulaganja</i>	<i>33.439</i>	<i>31.530</i>
Troškovi po osnovu obaveza prema pravnim licima (Musharaka)	(1.962)	(1.721)
Troškovi po osnovu obaveza prema fizičkim licima (Musharaka)	(2.877)	(2.907)
Troškovi po osnovu obaveza prema bankama (Murabaha, Wakala)	(619)	(638)
<i>Troškovi po osnovu obaveza prema klijentima i bankama</i>	<i>(5.458)</i>	<i>(5.266)</i>
Ukupno	27.981	26.264

8. Neto prihodi od naknada i provizija

	2018.	2017.
Naknade od usluga platnog prometa	4.611	4.034
Izdavanje garancija i akreditiva	1.212	1.066
Konverzija stranih valuta	1.552	1.470
Prihod od provizije - kupoprodaja deviza	994	892
Ostale usluge banke	4.873	4.300
<i>Ukupno prihod od naknada i provizija</i>	<i>13.242</i>	<i>11.762</i>
Trošak naknada po kartičnom poslovanju	(1.413)	(1.124)
Troškovi regulatora i ino banaka	(876)	(785)
Trošak platnog prometa	(494)	(464)
Troškovi po osnovu kupoprodaje deviza	(96)	(153)
Troškovi konverzije	(576)	-
<i>Ukupno trošak od naknada i provizija</i>	<i>(3.455)</i>	<i>(2.526)</i>
Ukupno	9.787	9.236

9. Neto dobit iz finansijskog poslovanja

	2018.	2017.
Dobit od kursnih razlika, neto	974	1.078
Dobici/ (gubici) po osnovu finansijske imovine po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka, neto	17	(93)
Prihod od dividendi	41	21
	1.032	1.006

10. Troškovi zaposlenih

	2018.	2017.
Plate	7.477	6.923
Porezi i naknade iz i na plate	4.598	4.223
Ostali troškovi zaposlenih	2.687	2.475
Ukupno	14.762	13.621

Prosječan broj zaposlenih za godine koje su završile 31. decembra 2018. je 414 (31. decembra 2017: 391). Troškovi osoblja uključuju 2.510 hiljada BAM (2017: 2.300 hiljada BAM) obaveznih doprinosa za penziono osiguranje plaćenih Zavodu za penziono osiguranje. Doprinosi se računaju kao postotak bruto plate zaposlenih.

11. Ostali operativni troškovi

	2018.	2017.
Troškovi osiguranja depozita	1.586	1.249
Kancelarijski materijal i troškovi održavanja	1.413	1.232
Troškovi obezbjeđenja	932	852
Zakupnina	917	962
Marketing i reprezentacija	827	742
Telekomunikacijski troškovi	701	642
Profesionalne usluge	689	721
Troškovi organizacije konferencija	559	-
Troškovi energije, poštarine i komunikacija	275	279
Nadzorni odbor i skupština dioničara	272	138
Ugovori o djelu – posredovanje	246	268
Komunalni troškovi	181	148
Članarine	69	54
Ostali troškovi	1.581	1.392
Ukupno	10.248	8.679

12. Trošak rezervisanja

	2018.	2017.
Finansiranje klijenata (Napomena 20)	2.383	4.596
Ostala imovina (Napomena 21)	303	198
Rezervisanja za vanbilansne obaveze (Napomena 28)	225	(475)
Rezervisanja za otpremnine i godišnje odmore (Napomena 28)	210	89
Bonus odborima (Napomena 28)	153	-
Novac i sredstvokod banaka (Napomena 15)	9	(2)
Plasmani bankama (Napomena 17)	34	(2)
Otpis	(68)	-
Ukupno	3.250	4.404

13. Ostali operativni prihodi

	2018.	2017.
Prihod od savjetodavnih i usluga posredovanja	1	164
Naplaćena otpisana potraživanja od finansiranja klijenata – glavnica	53	46
Dobit od prodaje stečene imovine	211	-
Ostali prihodi i prihodi sajmovi	1.140	1.373
Ukupno	1.405	1.583

14. Trošak poreza na dobit

Porez na dobit priznat u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti sadrži samo tekući porez.

	2018.	2017.
Tekući porez	688	1.105
Odgođeni porez	-	-
Ukupno trošak poreza na dobit	688	1.105

Usklađivanje računovodstvene dobiti i poreza na dobit

	2018.	2017.
Dobit prije oporezivanja	10.476	9.720
Porez na dobit po stopi od 10%	1.047	972
Usklađenja za:		
- porezno nepriznati prihodi	(41)	(2)
- porezno nepriznati troškovi	353	135
- kapitalni gubici priznati u 2018. godini	(671)	-
Iznos poreza za godinu	688	1.105
Efektivna stopa poreza na dobit (%)	6,57%	11,36

Na dan 31. decembra 2018. godine nije bilo privremenih razlika koje bi rezultirale odgođenim porezima.

15. Novac i sredstva kod banaka

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Račun kod Centralne banke	112.498	139.576
Računi kod drugih banaka	27.373	43.202
Novac u blagajni	23.544	18.981
Umanjenje vrijednosti	(131)	(3)
Ukupno	163.284	201.756

Kreditni kvalitet finansijskih sredstava koji niti kasne niti su obezvrijeđena može biti procijenjen na osnovu eksternog kreditnog rejtinga (ukoliko je dostupan) ili na osnovu historijskih informacija o neizmirenju obaveza od te druge strane.

15. Novac i sredstva kod banaka (nastavak)

Ugovorne strane sa eksternim kreditnim rejtingom (Moody's)	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
A1	859	378
A2	-	-
A3	-	-
BA1	-	24
BA2	-	-
BAA1	7.926	20.640
BAA2	-	-
B3	-	-
CAA1	-	-
CAA3	-	-
BB (Standard Poor's)	224	2
BBB (Fitch)	-	21.565
BB (Fitch)	16.215	1
B (Fitch)	-	2
Nije rangirano	2.149	590
	27.373	43.202

Centralna Banka Bosne i Hercegovine nema kreditni rejting, prema tome korišten je kreditni rejting zemlje (B 3 prema Moody's, rejting potvrđen u februaru 2018. godine, B prema Standard Poor's-u, rejting potvrđen u septembru 2018. godine). Kretanje rezervi na umanjeње vrijednosti novčanih sredstava je kako slijedi :

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Stanje na dan 1. januara	3	5
Efekat MSFI 9	119	-
Povećanje rezervisanja	119	-
Smanjenje rezervisanja	(110)	-
Neto povećanje rezervisanja (Napomena 12)	9	(2)
Stanje na dan 31. decembra	131	3

16. Obavezna rezerva kod Centralne banke

Obavezna rezerva predstavlja iznos koji obavezno mora biti deponovan kod Centralne banke Bosne i Hercegovine („CBBH“). Osnovicu za obračun obavezne rezerve čine depoziti i pozajmljena sredstva, bez obzira u kojoj su valuti izraženi. U osnovicu za obračun obavezne rezerve ulazi 10% iznosa stanja depozita i pozajmljenih sredstava.

17. Plasmani kod drugih banaka

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Plasmani kod drugih banaka – bruto	63.261	26.526
Umanjenje vrijednosti	(52)	-
Ukupno	63.209	26.526

U 2018. godini profitne marže na plasmane u EUR kretale su se od 0,75% do 2% godišnje (31. decembra 2017. godine - profitne marže na plasmane u EUR su se kretale od 0,75% do 1,30% godišnje).

18. Plasmani kod drugih banaka (nastavak)

Promjene na umanjenju vrijednosti plasmana kod drugih banaka su kako slijedi:

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Stanje na dan 1. januara	-	2
Efekat MSFI 9	18	-
Povećanje rezervisanja	230	-
Smanjenje rezervisanja	(196)	-
Neto povećanje/ (smanjenje) (Napomena 12)	34	(2)
Stanje na dan 31. decembra	52	-

Kreditni kvalitet finansijskih sredstava koji niti kasne niti su obezvrijeđena može biti procijenjen na osnovu eksternog kreditnog rejtinga (ukoliko je dostupan) ili na osnovu historijskih informacija o neizmirenju obaveza od te druge strane:

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Ugovorne strane sa i bez eksternog kreditnog rejtinga		
BBB (Fitch Ratings)	46	26.526
BB (Fitch Ratings)	19.148	-
BB (Standard Poor's)	43.990	-
Nije rangirano	25	-
	63.209	26.526

19. Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Vlasnički udjeli u povezanim licima	10	10
Ostali vlasnički udjeli	65	19
Ukupno	75	29

Vlasnički udjeli koji ne kotiraju na berzi su slijedeći :

Društvo	Aktivnost	% vlasništva	Država
Islamska međunarodna agencija za rejting	Agencija za rejting islamskih institucija	0,37	Kraljevina Bahrein
Registar vrijednosnih papira Federacije Bosne i Hercegovine	Registracije, čuvanje i održavanje podataka o vrijednosnim papirima	0,687	Bosna i Hercegovina
BBI Real Estate d.o.o. Sarajevo	Upravljanje nekretninama i razvoj nekretnina za prodaju	0,03	Bosna i Hercegovina

20. Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
<i>Vlasnički udjeli koji kotiraju na berzi</i>		
Udjeli – društva u zemlji	431	414
Ukupno	431	414

Banka je izvršila usklađenje fer vrijednosti ovog portfolija što je rezultiralo neto dobiti u iznosu od 17 hiljada (2017. godine: 93 hiljada gubitak, Napomena 9). Primljene dividende na osnovu vlasničkih udjela koji kotiraju na berzi iznosile su 41 hiljada BAM (2017. godine: 21 hiljada BAM, Napomena 9).

Kreditni kvalitet finansijskih sredstava koji niti kasne niti su obezvrijeđena može biti procijenjen na osnovu eksternog kreditnog rejtinga (ukoliko je dostupan) ili na osnovu historijskih informacija o neizmirenju obaveza od te druge strane. Obzirom da kreditni rejtingi emitentata nisu bili na raspolaganju, korišteni su rejtingi država, shodno tome na dan 31. decembra 2018. godine izloženost na imovini prema Moody's se nalazi u kategoriji B3 sa stabilnim izgledima u iznosu od 431 hiljada BAM (2017. godina - Bosna i Hercegovina B3 - 414 hiljada BAM).

21. Finansiranje klijenata

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
<i>Preduzeća</i>		
- kratkoročni	136.317	116.186
- dugoročni	274.518	246.344
	410.835	362.530
<i>Stanovništvo</i>		
- kratkoročni	9.441	9.720
- dugoročni	282.900	239.243
	292.341	248.963
<i>Ukupno bruto finansiranje klijenata</i>	703.176	611.493
Umanjenje vrijednosti	(37.101)	(27.885)
Neto finansiranje klijenata	666.075	583.608

Finansiranje klijenata se odnosi na klijente u Bosni i Hercegovini.

Promjene na umanjenju vrijednosti finansiranja klijenata dato je kako slijedi:

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Stanje na dan 1. januara	27.884	23.342
Efekat primjene MSFI 9	6.833	-
Neto povećanje (Napomena 12)	2.383	4.596
Otpisi ili zaokruženja	1	(54)
Stanje na dan 31. decembra	37.101	27.884

20. Finansiranje klijenata

Profitne marže za finansiranje klijenata na dan 31. decembra 2018. i 2017. godine. mogu se prikazati kako slijedi:

	31. decembar 2018.		31. decembar 2017.	
	'ooo BAM	Godišnja profitna marža	'ooo BAM	Godišnja profitna marža
Preduzeća	410.835	1,50%-12,17%	362.530	1,50%-14,675%
Stanovništvo	292.341	1,35%-8,50%	248.963	1,50%-12,35%
Ukupno	703.176		611.493	

21. Ostala imovina

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Potraživanja od banaka po kartičnom poslovanju	521	345
Potraživanje po osnovu naknada	264	229
Potraživanja od državnih institucija	85	944
Ostala potraživanja	1.311	1.004
Rezervisanja za umanjenje vrijednosti	(537)	(499)
<i>Ostala finansijska imovina</i>	<i>1.644</i>	<i>2.023</i>
Stečena materijalna imovina	5.291	5.566
Unaprijed plaćeni troškovi	1.768	1.056
Umanjenje vrijednosti	(396)	(14)
<i>Ostala nefinansijska imovina</i>	<i>6.663</i>	<i>6.608</i>
Ukupno	8.307	8.631

Kretanje na umanjenju vrijednosti ostale imovine je kako slijedi:

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Stanje na dan 1. januara	513	315
Efekat MSFI 9	117	-
Povećanje rezervisanja	990	-
Smanjenje rezervisanja	(687)	-
Neto povećanje rezervisanja (Napomena 12)	303	198
Stanje na dan 31. decembra	933	513

Stečena materijalna imovina odnosi se na preuzete kolaterale. U toku 2018. godine, Banka je preuzela kolaterale od dužnika u iznosu od 1.579 hiljada BAM, a prodala 1.923 hiljade BAM (2017.: 2.638 hiljada BAM).

22. Nekretnine i oprema

	Zemljište i zgrade	Računari	Namještaj i oprema	Sredstva u pripremi	Ulaganja u tuđu imovinu	Ukupno
<i>Nabavna vrijednost</i>						
1. januar 2017.	16.807	2.887	6.920	469	1.423	28.506
Nabavke	-	-	-	1.461	-	1.461
Transferi	508	548	493	(1.559)	10	-
Prijenos na softver	-	-	-	(291)	-	(291)
Otpis	-	(496)	(29)	-	-	(525)
31. decembar 2017.	17.315	2.939	7.384	80	1.433	29.151
<i>1. januar 2018.</i>	<i>17.315</i>	<i>2.939</i>	<i>7.384</i>	<i>80</i>	<i>1.433</i>	<i>29.151</i>
Nabavke	-	-	-	1.907	-	1.907
Transferi	79	221	732	(1.157)	125	-
Prijenos na softver	-	-	-	(423)	-	(423)
Otpis i prodaja	-	(112)	(101)	-	-	(213)
31. decembar 2018.	17.394	3.048	8.015	407	1.558	30.422
<i>Akumulirana amortizacija</i>						
1. januar 2017.	953	1.988	4.267	-	1.308	8.516
Amortizacija za godinu	224	309	670	-	40	1.243
Otpis	-	(343)	(30)	-	-	(373)
31. decembar 2017.	1.177	1.954	4.907	-	1.348	9.386
<i>1. januar 2018.</i>	<i>1.177</i>	<i>1.954</i>	<i>4.907</i>	<i>-</i>	<i>1.348</i>	<i>9.386</i>
Amortizacija za godinu	225	335	622	-	33	1.215
Otpis i prodaja	-	(112)	(85)	-	-	(197)
31. decembar 2018.	1.402	2.177	5.444	-	1.381	10.404
<i>Sadašnja vrijednost</i>						
31. decembar 2018.	15.992	871	2.571	407	177	20.018
31. decembar 2017.	16.138	985	2.477	80	85	19.765

Imovina u pripremi odnosi se na ulaganja opremu za opremanje poslovnice u Vogošći i Ilijašu. Vrijednost nekretnina i opreme koje su u upotrebi, a koja su 100% amortizovane iznosi 5.686 hiljada BAM (31.12.2017.:5.069 hiljada BAM)

23. Nematerijalna imovina

	Softver i licence	Sredstva u pripremi	Ukupno
<i>Nabavna vrijednost</i>			
1. januar 2017.	3.005	5	3.010
Transferi sa nekretnina i opreme	-	291	291
Transferi	100	(100)	-
31. decembar 2017.	3.105	196	3.301
<i>1. januar 2018.</i>	<i>3.105</i>	<i>196</i>	<i>3.301</i>
Transferi	550	(550)	-
Nabavke		423	423
31. decembar 2018.	3.655	69	3.724
<i>Akumulirana amortizacija</i>			
1. januar 2017.	2.212	-	2.212
Amortizacija za godinu	421	-	421
31. decembar 2017.	2.633	-	2.633
<i>1. januar 2018.</i>	<i>2.633</i>	<i>-</i>	<i>2.633</i>
Amortizacija za godinu	254	-	254
31. decembar 2018.	2.887	-	2.887
<i>Sadašnja vrijednost</i>			
31. decembar 2018.	768	69	837
31. decembar 2017.	472	196	668

Vrijednost nematerijalne imovine koja je u upotrebi, a koja je 100% amortizovana iznosi 1.097 hiljada BAM (31.12.2017.:1.037 hiljada BAM)

24. Depoziti klijenata

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Depoziti preduzeća:		
Po viđenju	185.043	152.412
Oročeni	185.983	189.519
Ukupno preduzeća	371.026	341.931
Depoziti fizičkih lica		
Po viđenju	132.652	115.203
Oročeni	182.549	158.807
Ukupno depoziti fizičkih lica	315.201	274.010
Ukupno	686.227	615.941

Prosječna profitna marža na oročene depozite u 2018. i 2017. godini iznosila je 1,39 odnosno 1,62%. Obračunata, a neisplaćena obaveza po osnovu profitne marže na dan 31. decembra 2018. godine iznosila je 2.416 hiljada BAM (2017. godine: 2.207 hiljada BAM).

25. Depoziti banaka

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Islamic Development Bank, Saudijska Arabija	19.568	19.563
Kuveyt Turk Katilim Bankasi a.s., Istanbul, Republika Turska	8.802	9.781
Turkiye Finans Katilim Bankasi a.s., Republika Turska	10.760	9.781
Albaraka Turk Participation Bank Istanbul, Republika Turska	2.934	1.956
Ziraat Katilin Bankasi a.s. Istanbul	9.780	-
Ukupno	51.844	41.081

Islamic Development Bank, Jeddah, Saudijska Arabija položila je depozit u iznosu od 10 miliona EUR. Profitna marža na depozit iznosi 6M EURLIBOR plus 2,00 bps (ne manje od 2%). Rok dospijeca depozita je na dan 23. juna 2020. godine.

Turkiye Finans Katilim Bankasi a.s. je položila kratkoročni depozit u iznosu od 5 miliona EUR od 27. decembra 2018. godine do 4. januara 2019. godine. Profitna marža na depozit iznosi 2 %p.a.

Kuveyt Turk Katilim Bankasi a.s., Istanbul je položila kratkoročni depozit u iznosu od 4,5 miliona EUR od 27. decembra 2018. godine do 4. januara 2019. godine. Profitna marža na depozit iznosi 0,60%p.a.

Albaraka Turk Participation Bank Istanbul je položila kratkoročni depozit u iznosu od 1,5 miliona EUR od 27. decembra 2018. godine do 4. januara 2019. godine. Profitna marža na depozit iznosi 1,25%p.a.

Zirat Katilim Bankasi a.s. , Istanbul je položila kratkoročni depozit u iznosu od 5 miliona EUR od 27. decembra 2018. godine do 4. januara 2019. godine. Profitna marža na depozit iznosi 0,95% p.a.

Obračunate, a neisplaćene obaveze po osnovu profitne marže na depozite bankama na dan 31. decembra 2018. godine su iznosile BAM 14,2 hiljada (2017. godine: BAM 10,9 hiljada).

26. Obaveze za primljene pozajmice

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
T.C.Ziraat bankasi A.S. Republika Turska	97.792	97.792
Ministarstvo finansija (IFAD)	3.735	3.586
Ukupno	101.527	101.378

Banci je odobreno finansiranje od strane T.C. Ziraat bankasi A.S., Ministarstva finansija Bosne i Hercegovine i Svjetske banke po profitnim maržama od stopa po kojima bi Banka dobila izvore sredstava od nevladinih i sa vladom povezanih institucija.

Banka je potpisala ugovor sa Federalnim Ministarstvom finansija u martu 2008. godine vezano za sredstva obezbjeđena od strane Međunarodnog fonda za poljoprivredni razvoj (IFAD) koja je koristila da finansira treća lica. Rok otplate je 12 godina (jednokratna otplata) dok je grace period 2 godine. Ugovorena fiksna profitna marža iznosi 2% godišnje. Novi ugovor sa Federalnim ministarstvom finansija za V projekat IFAD-a je potpisan 20. juna 2013. godine. Rok otplate je 5 godina (jednokratna otplata) uz grace period od 2 godine. Ugovorena fiksna profitna marža iznosi 2% godišnje.

Ugovor za VI projekat IFAD je potpisan 17.01.2017. Sredstva se koriste po ugovorenoj stopi od 0%. Rok otplate je 01.09.2022. Grace period je 24 mjeseca.

Usklada neto duga

Tabela ispod predstavlja analizu našeg duga i kretanja obaveza po primljenim pozajmicama u toku 2018. i 2017. godine. Stavke duga su one koje su prikazane u okviru finansijskih aktivnosti u izvještaju o novčanim tokovima.

	Obaveze od finansijskih aktivnosti Primljene pozajmice	Total
Neto dug na 1.januar 2017.	113.268	113.268
Neto gotovinski tokovi	(11.890)	(11.890)
Neto dug na 31. decembar 2017.	101.378	101.378
Neto gotovinski tokovi	149	149
Neto dug na 31. decembar 2018.	101.527	101.527

27. Ostale obaveze

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Komisioni poslovi	705	4.925
Obaveza po osnovu neraspoređenih priliva	2.395	2.264
Obaveze za subvencionirane profitne marže	5.041	3.095
Obaveze prema dobavljačima	1.459	1.093
Ostale obaveze-neaktivni računi	497	494
Obaveze poreza na dobit	-	356
Obaveze prema dioničarima likvidirane ICB Bank, FBiH	341	341
Obaveze za međubankarske odnose CB i master card	475	312
Obaveze za stipendije – pomoć	281	181
<i>Ostale finansijske obaveze</i>	<i>11.194</i>	<i>13.061</i>
Odgođeni prihod iz osnova finansiranja	380	436
Obaveze za rabat – rezervisani iznos	1.498	869
Odgođeni prihod od naknada po garancijama	270	166
<i>Ostale nefinansijske obaveze</i>	<i>2.148</i>	<i>1.471</i>
Ukupno	13.342	14.532

Neiskorišteni dio ukupno doznačenih sredstava po komisionim poslovima u 2018. godini je 705 hiljada BAM (31. decembra 2017. godine: 4.925 hiljada BAM). U 2018. godini sredstva su iskorištena za projekat Medžlisa Islamske Zajednice Mostar.

Komisioni poslovi

Sredstva kojima Banka upravlja kao povjerenik u ime trećih lica ne predstavljaju sredstva Banke, te stoga nisu uključena u izvještaju o finansijskom položaju. Banka je isplatila ova sredstva predviđenim strankama po instrukcijama dobijenim od strane donatora.

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Primljena sredstava		
Islamic Development Bank	5.463	5.426
Obaveze prema Vladi – Ministarstvo za boračka pitanja FBiH	4.127	4.465
ZiraatBank BH d.d. Sarajevo	691	1.472
Fondacija Al Mactoum	397	395
Vakufski fond	-	1
Ukupno	10.678	11.759
Plasirana sredstva		
Stanovništvo – plasirana sredstva	3.650	3.882
Pravna lica – plasirana sredstva	6.323	2.952
Ukupno	9.973	6.834
Razlika u komisionim poslovima	705	4.925

Banka ne snosi rizik ovih sredstava, te naplaćuje naknadu od 1% do 2% za svoje usluge.

28. Rezervisanja za obaveze i troškove

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Rezervisanja za vanbilansne obaveze	659	330
Rezervisanja za otpremnine i neiskorištene godišnje odmore	491	281
Rezervisanja za bonuse	153	-
Ukupno	1.303	611

Kretanje u rezervisanjima za obaveze i troškove:

	Rezervisanja za vanbilansne obaveze	Rezervisanja za otpremnine i godišnje odmore	Rezervisanja za bonuse	Ukupno
<i>Stanje na dan 1. januar 2017.</i>	805	192	-	997
Promjena (Napomena 12)	(475)	89	-	(386)
Stanje na 31. decembar 2017.	330	281	-	611
<i>Stanje na dan 1. januar 2018.</i>	330	281	-	611
<i>Efekat MSFI 9</i>	104	-	-	104
Povećanje rezervisanja	1.585	210	235	2.030
Smanjenje rezervisanja	(1.360)	-	(82)	(1.442)
Promjena (Napomena 12)	225	210	153	589
Stanje na 31. decembar 2018.	659	491	153	1.303

Gubici od umanjenja vrijednosti za vanbilansne obaveze su priznati kroz neto gubitke umanjenja vrijednosti i rezervisanja u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti (Napomena 12).

29. Dionički kapital

Vlasnička struktura Banke je kako slijedi:

	31. decembar 2018.			31. decembar 2017.		
	Broj dionica	Iznos	%	Broj dionica	Iznos	%
Dioničari						
Islamic Development Bank, Saudijska	593.487	50.031	45,46	593.487	50.031	45,46
Abu Dhabi Islamic Bank, Ujedinjeni Arapski Emirati	356.040	30.014	27,27	356.040	30.014	27,27
Dubai Islamic Bank, Ujedinjeni Arapski Emirati	356.040	30.014	27,27	356.040	30.014	27,27
Ukupno	1.305.567	110.059	100,00	1.305.567	110.059	100,00

30. Potencijalne i preuzete obaveze

Da bi se ispunile finansijske potrebe klijenata, Banka ulazi u različite neopozive obaveze i potencijalne obaveze. One se sastoje od garancija (činidbenih i plativih), akreditiva i drugih potencijalnih obaveza. Iako ove obaveze možda neće biti priznate u bilansu stanja, one sadrže kreditni rizik i zbog toga su sastavni dio cjelokupnog rizika Banke.

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Činidbene garancije	38.106	35.667
Odobreni a neiskorišteni iznos finansiranja klijenata	38.134	31.631
Plative garancije	11.097	11.785
Akreditivi	7.319	325
Čekovi	12	12
Ukupno	94.668	79.420

Ispod je dat pregled potencijalnih obaveza po nivoima rizika i internom rejtingu Banke.

Činidbene garancije

	31. decembar 2018.			31. decembar 2017.	
	S1 G	S2 G	S3 I i G	Ukupno	Ukupno
Klasa A	32.457	3.846	-	36.303	35.659
Klasa A 1	64	672	-	736	-
Klasa B	-	994	-	994	-
Klasa B1	-	54	-	54	-
Klasa C - default	-	-	18	18	8
Ukupno	32.521	5.566	18	38.106	35.667

Odobreni, a neiskorišteni iznos finansiranja klijenata

	31. decembar 2018.			31. decembar 2017.	
	S1 G	S2 G	S3 I i G	Ukupno	Ukupno
Klasa A	37.655	246	-	37.900	34.909
Klasa A 1	91	5	-	96	89
Klasa B	-	55	-	55	65
Klasa B1	-	20	-	20	22
Klasa C -default	-	-	62	62	47
Ukupno	37.746	326	62	38.134	35.132

30. Potencijalne i preuzete obaveze (nastavak)**Plative garancije**

	31. decembar 2018.			31. decembar 2017.	
	S1 G	S2 G	S3 I i G	Ukupno	Ukupno
Klasa A	10.246	39	-	10.285	11.784
Klasa A 1	152	571	-	723	-
Klasa B	-	-	-	-	-
Klasa B1	-	-	-	-	-
Klasa C -default	-	-	89	89	-
Ukupno	10.398	610	89	11 097	11.784

Akreditivi

	31. decembar 2018.			31. decembar 2017.	
	S1 G	S2 G	S3 I i G	Ukupno	Ukupno
Klasa A	5.615	-	-	5.615	325
Klasa A 1	-	1.664	-	1.664	-
Klasa B	-	-	-	-	-
Klasa B1	-	-	-	-	-
Klasa C -default	-	-	40	40	-
Ukupno	5.615	1 664	40	7.319	325

Čekovi

	31. decembar 2018.			31. decembar 2017.	
	S1 G	S2 G	S3 I i G	Ukupno	Ukupno
Klasa A	12	-	-	12	12
Klasa A 1	-	-	-	-	-
Klasa B	-	-	-	-	-
Klasa B1	-	-	-	-	-
Klasa C -default	-	-	-	-	-
Ukupno	12			12	12

30. Potencijalne i preuzete obaveze (nastavak)**Obaveze po operativnom najmu**

U slučaju kada je Banka najmoprimac, buduća minimalna plaćanja po osnovu najma, pod pretpostavkom neotkazivih obaveza po osnovu operativnog najma su data u tabeli ispod:

	Do godine dana	1-5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Stanje na 31. decembar 2018.				
Obaveze po operativnom najmu	848	1.744	92	2.684
Ukupno	848	1.744	92	2.684
Stanje na 31. decembar 2017.				
Obaveze po operativnom najmu	809	1.460	111	2.380
Ukupno	809	1.460	111	2.380

31. Transakcije sa povezanim stranama

Banka smatra da su joj direktno povezane osobe njezini ključni dioničari i njihove podružnice, pridružena društva Banke, članovi Nadzornog odbora, članovi Uprave i drugo više rukovodstvo Banke (zajedno „ključno rukovodstvo“), članovi uže porodice ključnog rukovodstva te pravna lica koja su pod kontrolom ili značajnim utjecajem ključnog rukovodstva Banke i/ili članova njihovih uži porodica. Transakcije sa povezanim stranama su dio svakodnevnih operacija Banke. Potraživanja i obaveze sa povezanim stranama su kako slijedi:

	31. decembar 2018.		31. decembar 2017.	
	Sredstva	Obaveze	Sredstva	Obaveze
Abu Dhabi Islamic Bank, UAE - dioničari	859	-	378	-
BBI Real Estate d.o.o. - ostali	3.409	6.506	3.491	5.572
Islamic Development Bank, Saudijska Arabija – dioničari	-	19.590	-	19.584
Islamic Development Bank, komisiona finasiranja	-	610	-	4.610
Ukupno	4.268	26.706	3.869	29.766

	Prihodi	2018. Troškovi	Prihodi	2017. Troškovi
BBI Real Estate d.o.o. - ostali	19	341	20	332
Islamic Development Bank, Saudijska Arabija – dioničari	-	383	68	374
Abu Dhabi Islamic Bank, UAE – dioničari	80	-	80	-
Ukupno	99	724	168	706

Naknade direktorima i članovima Uprave

Naknade izvršnim direktorima i drugim članovima Uprave mogu se prikazati kako slijedi:

	2018.	2017.
Plate	981	910
Porezi i doprinosi	755	702
Dodatni bonusi	264	256
Ukupno	2.000	1.868

Ukupne naknade članovima Nadzornog i Šerijatskog odbora za 2018. godinu iznose 111 hiljada BAM (2017.: 178 hiljada BAM) .

32. Događaji nakon datuma bilansa

Nakon 31. decembra 2018. godine do dana izdavanja ovih finansijskih izvještaja nije bilo događaja koji bi imali značajan utjecaj na finansijske izvještaje za 2018. godinu ili su od takvog značaja za poslovanje Banke da bi zahtijevali objavu u napomenama uz finansijske izvještaje za 2018. godinu.